

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos putit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesül-
vadász palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, szeptember 1.

Negyedmilliós orosz sereg kapitulációja előtt Az északi német haderő diadala.

Berlin: A nagyvezérkar jelenti: A keleti Poroszországba betört orosz sereget, amely öt hadtestből állt, a német csapatok Soldau, Hohenstein, Wartenburg és Ortelsburg közt bekerítették. Kétszázötvenezer orosz kapitulációja várható.

Párisba német léghajóból bombát dobtak.

Berlin: A Lokalanzeiger szerint tegnap délben féltizenkettőkor Páris fölött kétezer méter magasságban német repülőgép jelent meg és bombát dobott le. Nagyobb kárt nem okozott, azonban óriási ijedelmet keltett.

Hat napja tart a döntő csata.

Mai számunk főbb közleményei:

**Lublin előtt állnak csapa-
taink.**

**Olaszország tiltakozik An-
glia tengeri hatalmas-
kodása ellen.**

**Megsebesült aradi tiszt a
valjevói harcokról.**

**Hogyan éllemezik a har-
coló sereget?**

**Semleges tengeren elsü-
lyesztett német ocean-
járó.**

**Az első sebesült szállit-
mány Aradon.**

**Románia fellép Orosz-
ország ellen.**

**A szétvert angol száraz-
földi csapatok.**

**Galicia jövődöbéli orosz
kormányzóját megölték
a csatában.**

**Az aradi Vörös Kereszt má-
sodik ápolónői tanfo-
lyama,**

A bekerített orosz hadsereg.

Arad, augusztus 31.

Rohanást, talán még gyorsabban, mint ahogy azt mi várjuk és reméljük, éri utól a nagy orosz hadsereget végzete. A galíciai határ előtt és mögött még nincs eldöntve a több nap óta tartó, óriási csata, de a mi csapataink minden hadmozdulatának sikere a győzelem teljes kilátásával kecsegtet. A csatavonal egyik oldalán egyre közelebb jutottunk Lublinhoz, a közepben pedig rendkívül heves támadás szorítja vissza az oroszokat. Katonáink le nem írható lelkesedése, bravuros harcokésztsége szinte csodaszzerű eredményeket ér el és ha izgatottan, ha nehéz lélekkel, de erős hittel és bizakodva várhatjuk a nagy ütközet végső eredményéről szóló híreket.

Hitünket és lelkesedésünket nem kis fokban erősítheti az oroszok másik, Németországgal küzdő seregének horribilis, katasztrófális veresége. Ez a vereség, amelyről röviden hírt adtunk már, Oltersburgnál, Keleti Poroszországban érte a cár seregét. A németek győzelmének hatalmas arányai, bámulatraméltó eredményei az utólag érkezett részletekből derülnek ki. A németek zseniális hadi taktikája itt egy kétszázötvenezer főnyi orosz sereget fegyverezett le. Színelt visszavonulással maguk után csalták őket, azután három oldalról fogták körül.

Harmincezer oroszot foglyul ejtettek, a többi be van kerítve. Előttük az áthághatatlan Masuri mocsarak, három oldalon a német katonák vasgyűrűje. Annyira tökéletesen vált be a németeknek haditerve, hogy a negyedmilliónyi orosz sereg kapitulációja minden órában várható.

Ilyen hatalmas, szédületes kudarc akkor is megpecsételné az orosz haderő sorsát, ha a mi csapatainkkal küzdő hadtesteit nem fenyegetné hasonló sors. Az ortelsburgi csata nemcsak a németeknek minden képzelgetet felülmuló, a francia csatatereken is ragyogóan bevált gyors akcióképességéről, támadásának biztos hatásáról, kikerülhetetlen erejéről tesz tanuságot, de az orosz hadvezetés nagy gyengéiről és azokról a hibákról, amelyek a japán háboruban is megboszták magukat. És ha mi trivalkodás nélkül mondhatjuk, hogy vezéreink tehetsége, csapataink szelleme, katonáink elszántsága és hadifőlszerelésünk tökéletessége nem áll a németekéi mögött; akkor könnyebbé válik lelkünknek a feszült, minden érzésünket és gondolatunkat lekötő várakozás, amelylyel a galíciai harctér felé tekintünk.

A német fegyvereknek ezt az új, az eddigiekhez méltó sikerét, dicsősé-

gét nem csökkenti az az érzésünk, amelyet annak hire kivált. A hol az oroszokat ilyen megalázó, rettentő vereség érte: ott nemcsak a német fegyverek dolgoztak. Ott már az igazságnak, a büntető és megtorló, hatalmas igazságnak keze dolgozott és sujtott le a bűnös orosz birodalomra, a világnak átkára, a szabadságra és jogokra vágyó nemzetek kárhózatára, a dolgozó és békés országok örökös veszedelmére, nyugtalanítójára. Az igazságra, amely velünk van, velünk, akik egy, összeforrott csatasorban harcolunk dicső szövetségesünkkel. És az igazság megacélozza a mi fegyvereinket, a mi katonáink izmait és segítségükre van a kemény munkában, amelynek eredményét szivdobogva lessük, de a sikerében nincsen kétségünk. A háboru nemcsak a fegyverek mérközése: Istenítélet. Mi, a becsületes, jogos ügynek küzdői, bizunk ebben az ítéletben, amelynek első szava Ortelsburgnál már megnyilatkozott.

Arad legtöbb adótfizetői.

— A névsor második része. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

Az Aradi Közlöny vasárnapi számában közölte a legtöbb adót fizetők elkészült névsorának első részét. A névsor folytatását itt adjuk:

Tagányi Sándor dr. 1677-20 korona, kisk. Tagányi Sándor 82-78 korona, Kis Mihály 1669-35 korona, Kis Mihályné 186-86 korona, Funkelstein József és neje 1737-38 korona, Sarlot Domokos 1633-50 korona, Sarlot Domokos 256-50 korona, Földes Kelemen és neje 1620-56 korona, Deutsch Fülöp és Aurél 1620— korona, Faragó Gyula 1590-14 korona, Wadowszky Gusztáv és neje 1533-37 korona, Glück Zsigmond 1517-20 korona, Dobiáschi József és Dörner János és Emil 1502-74 korona, Dobiáschi Józsefné és Dörner János és Emil 91-88 korona, Keppich Jakab dr. és neje 1488-10 korona, ifj. Varjassy Lajosné és Lukács István 1475-25 korona, Varjassy Lajos dr. 450-90 korona, Klein József, Sarolta és Stauber

József, özv. Braun Mórné 1465-72 korona, Grossmann Jakab dr. és neje 1396-13 korona, Oravetz Miklós és neje 1376-81 korona, Marek Mór 1374-41 korona, Ring Lajos és neje 1363-79 korona, Rajku Sebő 1350— korona, Rajku Sebő 284-83 korona, Hőnigesz Nándor és neje 1336-44 korona, Glück Károly 1324-01 korona, Glück Károly 23-20 korona, Glück Károly és Ungár Armin 274— korona, Lénárt András 1781-90 korona, Ávarffy Géza 1314-20 korona, Tömör János 1302-90 korona, Menzser Márton és neje 1302-32 korona, Freud Fülöp és neje 1299-68 korona, Freud Fülöp és Kürt József 353-36 korona, Hammer Vilmos és neje 1293-75 korona, Hann Alajos 1284-88 korona, Bolyos István és neje 1278-26 korona, Czárán Géza 1277— korona, Szathmáry Géza és Hady Antalné 1274-42 korona, Hady Antal és neje 800-20 korona, Hady Antal és 4 társa 151-60 korona, Hady Antal 132-30 korona, Braun Gusztáv és neje 1265-99 korona, Solyomos József és neje 1260-40 korona, Grünhut Vilmos 1254-90 korona, Fürst János 1247— korona, Müller Károly 1222-29 korona, Gintner Ádám és neje 1220-40 korona, Natland Bernát 1215— korona, Hirschmann Albert és neje 1212-83 korona, Csermák Agoston 1210-70 korona, Mayer Miksa és neje 1204-25 korona, Szilágyi Manó és neje 1183-88 korona, Kornis Izsó, Armin és Odön 1175-42 korona, Lukácsy Lajos dr. 1173-34 korona, Robitsek Ágost dr. 1163-98 korona, Cukor László 1146-11 korona, Stampfl József és neje 1441-84 korona, Páris Lajos dr. és neje 1128-88 korona, Tabakovits Emil és neje 1125-56 korona, Weil Alajos és neje 1118-68 korona, Deutsch Ignácz 1114-80 korona, Bloch Lajos és Károly 1099— korona, Lendvai Márk dr. 1082-36 korona, Köpf János dr. és neje 1080-90 korona, Ring Géza 1080— korona, Farkas Abrahám és Bernátné 1073-64 korona, Farkas Abrahám 397-34 korona, Somló Armin dr. 1075-20 korona, Lammert Ferenc és neje 1071-32 korona, Papp I. János 1067-87 korona, Papp I. János 972— korona, Ruttkowszky Ferenc és neje 1057-93 korona, Konitssek Sándor és neje 1056-98 korona, Ottubay Károly és neje 1054-06 korona, Ottubay Károly, Berta, József és Irma 302-50 korona, Probst Mihály és neje 1045-22 korona, Hegyi Albert és neje 1044-60 korona, Szathmáry Király János 1029-54 korona, Fischer Arthur és Alajos 1012-50 korona, Wittmann Antal és György 1000-20 korona, Weisz Endre és neje 976-60 korona, Weisz Endre, Vojtek Alajos és Ordett László 440-10 korona, Králitz Lajos dr. és neje 910-51 korona, Frick József és neje 1079-46 korona, Domán Sándor és neje 867-56 korona, Steiner Ferenc és neje 942— korona, Winter Adolf és neje 904-40 korona.

Aradiak levelei a harctérről.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

Az itthon maradottak izgatott remegéssel várják a hadbavonultak leveleit. Nem kívánnak tőlük egyebet, csak hogy életjelt adjanak magukról. De gyakran erre sincs ideje a zászló alatt harcoló fiuknak. Nagyon sok tábori levelezőlapot hozott a posta Aradra, hetekkel ezelőtt a következő tartalommal: „Ezután pedig ne várjanak tőlem levelet, mert mostantól fogva egyéb dolgunk lesz, mint levelet írni...” Az „egyéb dolog” — jól tudjuk — nem más, mint a tűzvonalban való harcolás, amikor igazán nincs ideje a katonának a toll forgatáshoz. Két-három szót azonban a legsivárabb helyzetben is papírra tud vetni a harpos kéz. „Ich lebe” — írta a minap egy aradi huszártiszt itthon maradt feleségének s ez a két szó épen elég volt arra, hogy a nyugtalan női sziv megbéküljön.

Alább három levélkét közlünk, amelyek a napokban érkeztek Aradra a harcmezőről: Oroszország nyomorult falvaiból, vagy délről. Földes Kelemen aradi gyógyszerésznek két fia áll fegyverben: az egyik a tábori gyógyszer-tárban, a másik pedig a vadászoknál szolgál. Földes János, a vadász, augusztus 27-én küldött haza egy tábori lapot, amely ma érkezett meg.

„Kedves szüleim — írja — ma harcban voltunk, amely szerencsésen végződött. A becsületen orosz serégből négyszázan estek el, a mi századunkból azonban nem hogy halott, de sebesült se akadt.”

Grab József tartalékos hadnagy lent harcol a vad montenegróiak ellen és Nikita bűnös népének országából küldte ezt a pár sort egyik ismerősének:

„A fáradságon kívül semmi bajom. Első nagy győzelmünket 14-én elértük, amennyiben egy 1600 méteres hegyet elfoglaltunk. Borzasztó volt. Nyolc napja, hogy le nem vettem ruhámat. Mosdásról szó sincs. A hőség tűrhetetlen, mert amióta itt vagyunk, még nem volt eső. Küldjenek tjságot.”

Popper Albert lent harcol Szerbiában és jókedvűen írt e hó 24-én.

Az elvesztett Orosz-Lengyelország.

Tudvalevő, hogy az osztrák-magyar-orosz háborút Oroszország már régen mérlegelte. Az orosz sajtóban állandóan formális értekezések jelentek meg, melyek a „küszöbön álló háboru” eshetőségeit tárgyalták. Lengyel publicisták most emlékeztetnek a rendszeresen igen magas politikai körök által sugalmazott *Novoje Vremja* egyik cikkére, mely — burkolt formában bár — de egész nyíltan szinte megjósolta Orosz-Lengyelország elvesztését.

Oroszország könnyű szível mondhatott le Mukdenről, a Mandzsú-dinasztia bűcsőjéről, de sohasem mondhat le Kiewről, Oroszország bűcsőjéről írta a legbefolyásosabb orosz publicista, Menesikov a *Novoje Vremja*-ban, az a Menesikov, aki 1909-ben nyíltan csinált propagandát annak a tervnek, hogy Orosz-Lengyelországot adják el a németeknek. Nem ez az eladás lebegett azonban a kiváló publicista szeme előtt, akit különben személy szerint is gyakran sugalmaztak igen számottevő politikai körök, hanem az a gondolat, hogy hozzászóktassák az orosz közvéleményt Orosz-Lengyelország elkövetkezhető elvesztéséhez.

A gondolat, hogy a lengyel föld tövis az orosz állam testében, gyakran fölmerült az orosz

politika számottevő tényezőiben. Már I. Miklós cár azt írta Paskiewicsnek, hogy szívesen cserélné el a lengyel királyságot Kelet-Galiciával. Így tehát Oroszország egy szerencsétlen hadjárata után az osztrák-magyar monarchiával persze könnyen találna visszhangra a jelszó: El Lengyelországgal! mint ahogy a balul végződött japán háboru után az orosz közvéleményt azzal vigasztalták: minek nekünk Korea?

Ugyanez a Menesikov épen a *Novoje Vremja*-ban figyelmeztette az orosz kormányt Orosz-Lengyelország monarchia-barát és oroszellenes hangulatára. A nagynevű orosz publicista épen abban az időben, mikor az orosz kormány Boszniába igyekezett a monarchiával szemben (szerencsére sikertelenül!) irredentista mozgalmakat szítani — így írt:

— Mielőtt olajat öntenénk a boszniai tüzre, előbb talán idehaza néznünk körül, hogy itt is nem üszkösödik-e? Szép helyzetbe jutnánk, ha a két szövetséges nagyhatalommal háboruba keverednénk, míg birodalmunk határain: Lengyelországban, Finnországban és a Kaukázusban fellázadnának ellenünk az idegen népek, akik a lázadásra már régen készen állanak. Nemcsak a monarchiának van Bosznija, nekünk is van annexiónk — Lengyelország. Itt nemcsak bojkott és terrorizmus uralkodik, de él az insurrekció is, ha nem fizikailag, de a lengyel lakokban mindenesetre. Ki bosa-

kedhetik róla, hogy háboru esetén nem éled fel újra a lengyel kérdés?

Mintha csak a jövőt, a márt látta volna előre a *Novoje Vremja*!... Ime, a két szövetséges nagyhatalommal harcban áll s határain az idegen népek: a lengyelek, a finnek, ukrainaiak stb. a monarchia seregeiben várják a felszabadítót a moszkovita járom alól.

Ugyanez a lengyel publicisták figyelmeztetnek arra, hogy az orosz-lengyel irredenta már két évvel ezelőtt nyomatékosan sürgette az osztrák-magyar monarchiát: használja ki a osztrák-magyar monarchia Oroszország politikai, honvédelmi, vallási és szociális belső nyomorúságait és indítson mielőbb háborút Oroszország ellen. Ez a háboru — ugymond — könnyen végződhetik úgy, hogy Oroszország elveszti leg-gazdagabb provinciáit, mintegy 40 milliónyi lakossal, akik megfelelő szervezéssel, a Habsburgok jogára alatt, végre megtalálnák a maguk szabad, békés és nyugodt fejlődését. Sőt eleve biztosítják a monarchiát arról is, hogy ezeket a provinciákat igen könnyű lesz a monarchiának meg is tartani, mert mennél inkább lengyel, avagy csupán csak katolikus lakossága van egy orosz provinciának, annál könnyebb meghódítani és megtartani. A monarchia és Oroszország közötti háboruban a lengyel nemzet döntően folytathat be a monarchia javára, ha az az érzése lehet, hogy neki is haszna lesz belőle.

„Semmi baj. Gyurjuk a szerbeket pajtás, alaposan. Öröm nézni, hogyan potyognak. Csak már az utolsót látnám ravatalon. Különbem kemény fiúk, de mi eddig még mindig megpuhítottuk őket. Az egészségem h. l. elsőrangú; eddig még egy karcolatot se kaptam. Csak borzasztó fáradt vagyok a gyalogolástól“.

Kozákok és szerbek hadi csel fogásai.

(Hogyan csalják törbe a magyar katonákat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

A déli és az északi harctérről hazatért katonák sok érdekes és új adatokkal szolgálnak az oroszok és a szerbek harcmodoráról és ravasz csel fogásairól, amelyekkel a megsemmisülésbe akarják vinni a magyar csapatokat.

Az orosz harctéren különösen a kozák lovasság fáradozik a törbe csaláson. Egy magyar huszár erről ezeket mesélte el:

— A bukovinai határon jóval túl voltunk Oroszországban. Mi vagy háromszázan lehetünk; felderítő szolgálatra küldött ki bennünket a tábornok ur egy főhadnagy ur vezetése mellett. Sok kilométert lovagoltunk már előre, amikor egy kozákcsoporttal találkoztunk. Lehetek vagy ezren. És kérem, mégis usgyi, visszafordultak, amikor bennünket megláttak. Mi persze utánuk iramodtunk. Már közel voltunk hozzájuk, amikor különös dolgokat láttunk. Az oroszok hátsó soraiban lévő lovasok sorra lebukdácsoltak a lóról, a ló aztán lépésbe haladt és megvárta a katonáját; némelyik kozák úgy mutatta, mintha egyáltalán nem tudna lovagolni, folyton lötyögött a nyeregben; pedig mi tudtuk, hogy a kozák nagyszerűen lovagol, ezt nem lehet letagadni. A főhadnagy ur meg is mondta, hogy miért viselkednek így a bitang muszkák. El akarják velünk hitetni, hogy rossz lovasok és hogy egész bátran üldözzük őket, mert biztosan utolérjük. Szóval ügyetleneknek, gyáváknak, mulyáknak tétetik magukat, s így szeretnének bennünket hosszú uton maguk után csalni. Mink, huszárgyerekek, örömmel üldöztük is őket, de három óra múlva a főhadnagy ur kijelentette, hogy nem megyünk tovább. Mi huszárok zugolódtunk, de a főhadnagy ur kijelentette, hogy a kozákok nyilvánvalóan törbe akarnak csalni bennünket. Visszafordultunk és a szállásunkon értesültünk, hogy repülőgépes tisztjeink megállapították, hogy amerre bennünket a kozákok csalogattak, legalább huszezer főnyi orosz sereg állott. Jó volt hát nem üldözni tovább a pálinkás kozákokat.

A szerb harctérről jól ismert komitácisk sok fufangja közül való ez.

— Amikor Szabács környékén egy csomó, vagy háromszáz komitácist üldöztünk, azok egyszerre csak megálltak és szembefordultak velünk. A fegyverüket eldobták, a két kezüket föltartották, jelezni akarva, hogy megadják magukat. Mi nyugodtan közeledtünk feléjük; amikor már alig huszonöt lépésnyire voltunk tőlük, a gazemberek az ingük alá nyultak és egyszerre csak mind a háromszáz bombákat dobtok felénk. Szerencse, hogy nem minden bomba robbant föl, de így is sok emberünk áldozatul esett a vadráccok fufangjának.

Páris körülzárása küszöbön áll.

— Ellenálhatatlan a német előrenyomulás. — Belfort ostroma. — Menekülésre kész a francia kormány. —

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 31.

Mint a vihar száguld a német hadsereg a belga határról a termékeny északfrancia síkságon keresztül Páris felé, mindig előre, feltartóztatlanul, megállás nélkül előre, mindent letiporva, ami útjába kerül, az angol expedíciós sereg zsoldosait nyulakként kergetve maga előtt. Ilyen elszánt rohamot, vad száguldást nem láttak a franciák sem száz év előtt, sem 1870-ben. 1870-ben a hadüzenettől (július 19.) Páris ostromának megkezdéséig (szeptember 19.) két teljes hónap telt el. Ezuttal a szüntelenül előrenyomuló német hadsereg négy héttel a hadüzenet után már csupán százhusz kilométernyire van Páristól. Ennyi körülbelül a távolság Arad—Szeged, vagy Arad—Nagyvárad között. Párisban most reszketve rebesgetik a régi római mondást: „Hannibal ante portas“ — ma, négy héttel a hadüzenet után! Pedig ott ugyancsak másképp képzeltek el ennek a hadjáratnak lefolyását. Biztosak voltak abban, hogy ezuttal a hatalmas moszkovitákkal szövetségben ellenfelüket szét fogják morzsolni, országukat elfogják árasztani s legfeljebb egy pár hónapon belül diktálni fogják neki a békét Berlinben. Mindent olyan szépen gondoltak el és okoskodtak ki, nem eshetett semmi hiba a számításba. És még mielőtt igazán elkezdődött volna a háború, Párisból, Brüsszelsből, Londonból és Pétervárról elárasztották az egész világot győzelmi hírekkel, hisz az események, amelyeknek a jelentéseket meg kellett volna erősíteniök, amugy sem maradhattak el. Hisz a háború lefolyását a legkisebb részletekig oly pontosan meghatározta előre a francia, angol és orosz vezérkar!

De sajnos, minden olyan másképp, másképp történt. Az orosz offenzíva — a szívek irányzott előre megbeszélte dőfés — váratott magára, erősen megkészt s tulságosan gyenge volt ahhoz, hogy sikerüljön, a francia offenzíva pedig siralmasan összetört a német fegyverek alatt.

A németek százhusz kilométernyire vannak Páristól — ez mindent elmond. A belga oldalfedezet, amely oly fontos szerepet játszott a franciák számításában — már csak volt, Belgium jóformán eltűnt Európa térképéről, Brüsszelben egy német tábornok uralkodik, mint Belgium főkormányzója, a belga várak, az egy Antwerpen kivételével — amely máról-holnapra szintén eleshet, — a német hadsereg balszárnyának támaszai. Az angol expedíciós sereg, amelyhez annyi reményt fűztek s amelynek vezérért Orench tábornokot, kevéssel ezelőtt Párisban mint megmentőt és triumfátort ünnepeleek, alig érkezett meg a déli belga határra, már is visszavetették Maubeuge-en túl, mélyen Északfranciaországba. A menekülésszerű visszavonulásuk közben Kluck tábornok üldöző serege átfogta őket. St. Quentinél újabb csatára kényszerítette a zsoldosokat. Ebben a csatában az angolokat újból s most már teljesen megverték a németek. Súlyos vereséget szenvedtek s távolabbra délre húzódtak vissza, de a győzelmes és feltartóztatlanul előrenyomuló ellenségük folytonosan nyomukban van.

Nagyon valószínű tehát, hogy a párisiak kedves segítőkét és megmentőiket nagyon rövid idő múlva újból üdvözölhetik, de természetesen más állapotban, mint néhány hét előtt.

Az angol sereg legyőzésével egyidejűleg a württembergi herceg hadserege, amely egy hét-

tel ezelőtt Neufchateau-nál szorította vissza az erős francia csapatokat, az ellenség üldözése közben elérkezett Mezières-en tutra, tehát Sedan környékére s átlépte a Maast. A német centrum a trónörökös vezérlete alatt felvonulóban van Verdum ellen, a bajor trónörökös lotharingiai hadserege pedig Nancy felé s hiradás jött arról is, hogy azt a francia hadsereget, amely oly temperamentumosan tört be Mühlhausen és Colmar felé, Heeringen tábornok hadteste szintén visszaszorította a Vogézeken túl, Epinalig.

A hatalmas német sereg, amely Lille től a svájci határig küzd, feltartóztatlanul vonul Franciaország szíve felé. Ez a német válasz a gallok hisztérikus „Á Berlin, á Berlin“ kiáltósa.

Nem lehet képzelni, hogy milyen nagy az izgalom Párisban. Egyetlen nép sem viseli el nehezebben a csalódást, mint a francia. A kormány, amely előbb francia győzelmekről szóló hazugságokkal ámitotta a népet, most fél beismerésekkel, fél igazságokkal igyekszik azt megnyugtatni. De közel van már az idő, amikor Páris megfogja tudni a teljes, a tiszta igazságot, a saját szemével láthatja, a füleivel hallhatja azt.

Páris elzárják a külvilágtól.

Párisból jelenti a Telegraph: A francia vezérkar már számol azzal, hogy Párist néhány nap alatt teljesen elzárják a külvilágtól. Londonnal már ma is csak Boulognei-on át tartatják fenn az összeköttetést.

Bécs, augusztus 31. Mint a Neues Wiener Journal Berlinből jelenti: Odaérkezett hír szerint Párisban azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy a kormány székhelyét Bordeauxba tegyék át. (M. T. I.)

Előnyomulás Belfort felé.

Köln, augusztus 31. Bázeli jelentések szerint esütörtökön Felső-Elzász területén újabb harcok voltak, amelyek során a németek a belforti erődítményeket is megtámadták. A német csapatok Dummerkirchig szorították vissza a franciákat, ahol véres ütközet fejlődött ki.

Zürich: A németek tegnap és ma erősen ostromolták a Belfort körül levő erődítményeket. Tegnap éjszaka elfoglalták Belchent, Belfort bevételére is küszöbön áll.

(Belchen a német-francia határon, Belforttól északra mintegy 10—12 kilométerre fekvő hegycsúcs, amely részben megerősített volt miatt lehetett káros az előrenyomuló német sereg, másrészt a belforti erődítmény ostrománál jelentős bázisul szolgálhat.)

A belga hadsereg antwerpeni veresége.

(Albert király vert seregei élén.)

Bécs, augusztus 31. Az Antwerpen előtt legutóbb lefolyt harcokról az Amsterdamer Handelsblad augusztus 28-iki kelettel a következőket írja:

Albert király személyes vezetése mellett erős belga hadsereg Mechelntől délre nyomult, hogy a Vilverde körül álló német hadsereget déli irányba szorítsa. A németeknek sikerült a belgákat Vilverde közelébe csalni, ahol a németek tulerőben voltak. Amikor a belgák elég közel voltak, a németek hirtelen szembeszállottak velük. Azok a német csapatok, amelyek már előzően az erdőbe elrejtőztek, hirtelen nekilovagoltak a belgáknak és a belga

sereget a németek három oldalról megsemmisítő tűz alá vették.

Nem is volt ez ütközet, hanem mészárlás és a jól kezdett belga támadás általános vad meneküléssel végződött. A belgák hanyattholok menekültek, sok százan a Mecheln-Löwen csatornába ugrottak és életüket vesztették.

A vezérkari autók a főtisztekkel Antwerpenbe száguldottak vissza. A belgák különben Mecheln város lakosságát a kirohanás előtt kivonultatták a városból. A lakosokat óriási rémület töltötte el a parancsra. Tényleg két ágyulóvés érte a mechelni székesegyház híres tornyát. Mechelnben most sem belga-francia, sem német csapatok nincsenek. Úgy látszik, hogy egy francia kurirnak sikerült Antwerpenbe menekülni és a francia-belga sereget onnan jött parancsra vonultatták ki a városból. (M. T. L.)

Hága, augusztus 31. Napoleon Viktor herceg és felesége Klementina belga hercegnő,

akik Brüsszelben időztek, a német csapatok bevonulása előtt onnan Londonba menekültek.

Anglia indiai csapatokat hozat a kontinensre.

London: Times jelentése szerint Kitchener lord kijelentette, hogy legközelebb újabb csapatokat küldenek a kontinensre és Franciaországban is indiai csapatokat fognak felhasználni.

Amsterdam, augusztus 31. Joffre francia főparancsnok azt táviratozta French tábornagnak, a szárazföldi angol csapatok parancsnokának, hogy az angol hadsereg egy pillanatig sem habozott, hanem teljes erővel nyomult előre a feladata teljesítésében nagy odaadást, tetterőt és kitartást tanúsított, amely teljes elismerésre méltó.

Bécs, augusztus 31. Egy magas katonai személyiség kijelentette, hogy az egész hadseregben nincs egyetlen tábornok — Frenchet sem kivéve — ki tízezernél nagyobb hadsereget vezetni képes volna.

megállóhoz. A podgyász kocsit után van kapcsolva a hatalmas Pulman rendszerű kupé, a melynek nyitott ablakaiban láthatóvá lesznek a sebesült katonák. Mindenki áhitattal nézi őket, míg a vonat mozgásban van és az orvosok gyors lépésekkel igyekeznek elérni a kupét, hogy mire az megáll, már fenn is lehessenek és egy pillanatig se kóssen a testvéri részvét, az orvosi segély.

Megáll a vonat. A sebesülteket szállító fekete waggon külső falain meghatottan olvassa a közönség: Éljen a király, éljen a haza, éljen D. Őrnagy ur, éljen H. kapitány ur. A sebesültek üdvözlik a királyt és éltetik a bazát, szeretetük Őrnagyuké, kapitányuké! Legendák ezek, amelyeket a nép a maga szemével lát megvalósulni.

Tisch dr. az első, aki felszáll a kupéba, mögötte nyomban Palágyi és Török dr.-ok.

— Éljenek — ez az első szava a főorvosnak és utána zugja a Perronról a kocsikhoz tördült közönség.

Hálásan fogadják a sebesülteket, akiknek egy része a folyosón áll, a másik része a sötét fülkékben ül. A villamos világítás elromlott.

— Mikor kötöztek utoljára, nincs-e valaki, akinek kötése nedves vagy laza, — kérdezik az orvosok.

Az egyik fülkébe a kalauz lámpájával bevilágít. Egy fiatal uri ember dől végig a pamlagon. A lábát lötte át egy ellenséges golyó. Az orvosok kérdésére felegyenesedik és jelenti, hogy friss kötésre volna szüksége. Felkínálják neki a hordágyat, azonban kijelenti, hogy a saját lábán is le tud szállni. Palágyi és Török dr.-ok segédkeznek neki. Bevizik az egyik váróterembe ott gyorsan kötést váltanak, úgy, hogy öt perc sem telik el és ismét pihenő helyén van a fiatal tüzéradét. Ugyancsak friss kötést kapott egy gyalogos, akinek bal karját ütötte át egy puskagolyó. Az orvosok elvégezték a dolgukat, jöhettek a Vörös Kereszt hölgyei.

Egy-kettőre ellopik a kocsit, nagy kanta teával és más egyéb jóval. Kínálják és biztatják, az ut fáradtságától bágyadt katonákat, akik különben épen nem szomorúak, sőt elég vidáman és jókedvvel elegetnek szóba az érdeklődőkkel. Megjelenik köztük Szemere Kálmán állomásfőnök és a családja, cigarettát osztanak ki.

Egyik urinó teastimónt szerviroz és kínálja egy vitóznak, akinek egyik kezét golyó furta át, a másikat pedig egy rádült trón kocsit sértett meg. A baka gondolkodik egy pillanatig, vajon melyik kezével vegyen, melyiknek emelése fáj kevésbé. Végre balemárol a skatulyába és kivesz két darabkát.

— Markolj nagyobbat fiam — szól rá a katonai állomásparancsnok tiszt. Ilyenkor a szerénység nem érény, vigyázz, mert rosszul jársz — modja nevetve.

A sebesültek, akik közt egyetlen egynek volt arcsérülése, legtöbbje magas, tagbaszakadt erős, román fiú, sorhadbeli katonák, fiatalok, akik rövidesen kiheverik bajukat. A hadvezetőség bölcs intézkedése, hogy haza viteti őket egy erdélyi kórházba, ahol közel lesznek övéikhez, hozzátartozóikhoz.

Valamennyien az északi harctérről jönnek.

Nagyon jól állunk — mondja egy szakaszvezető az Aradi Közlöny munkatársának. Mi a főseréggel voltunk Ravarovszkónál. A kraszniki ütközet napján, amelyről már tudjuk, hogy nagy diadallal végződött, az én századom előnyomult, mint elővéd. Nem volt tüzéségünk és ezért két óra hosszat egy erdőben tartózkodtunk. Az oroszok észrevettek bennünket erős tüzer-

Az első sebesült szállítmány Aradon.

— Ravaruskai hősök. — A román katonák bátorsága. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, augusztus 31.

Ma este nyolc óra öt perctől nyolc óra tizenöt percig, tehát összesen tíz minutumig — mi ez a Galiciában folyó gigászi küzdelem éveknek tetsző remény teljes napjaihoz — közel éreztük, mi egynéhányan a háborút. Egész közel, magunk mellett, ami mindössze egy vasuti Pullmann kocsit néhány fülkéjében, amelyekben hősök, az északi harctéren megsebesült és Aradon átutazó katonák ültek. Bekötött kézzel, bekötött karral és fejvel. Tűzkeresztségen átcsott vitéz bakák. Erdély-bércsei közül siettek a király hívó szavára, fent az orosz határon egy sorban állva testvéreikkel vérüket ádozták a hazáért, a királyért. Román fiúk voltak valamennyien, akik vidám énekszóval vitték szívük rettenthetetlen bátorságát a harmezőkre és dicsőséget szereztek maguknak, a román névnek, dicsőséget ennek az országnak, amelyről csodálatlanul beszélnek világszerte. Csodálatlan, mert olyan büvös ereje van, hogy a nagy világtörténelmi időkre megteremtette a testvériség mindent összefoglaló valóságát és az egyenlőséget, amely egyformán acéllá változtat minden kárt, erőssé tesz minden szívet, amely kész vért kiömlesztetni a szabadságért, a mindnyájunk szabadságáért.

A háború közelségét hozták közénk a muszka géppuskától, srapseltől sérült katonák, akiket az a közönség, amely érkezükre értesült előbb meghatva fogadott, majd pedig a legnagyobb és legtisztább melegséggel ünnepelt. Az első sebesült transzport volt ez, amelyet szivszorongva vártunk. Egész őszintén bálljuk, hogy szivszorongva vártuk azt a hírt, mely tudtunkra adja, hogy Aradra sebesültek érkeznek. Örültünk neki, hogy noha igen örökös dolgokat mondtak el más városokban a sebesültek, hozzánk még sem kerültek el. Mert egészen más az, amikor az ember lát ötven bekötözött fejű embert és tudja róluk, hogy véletlen szerencsétlenség áldozatai. De irhatatlanul lesújtó momentumnak képzeltük a percet, amelyben szembekerülünk olyan emberekkel, akik egy szent célért siettek férjeseiknek virágjával és a velük szemben álló halálvesztettség fejezve emeltet egy szerbbel, a muszkával, hogy legyilkolja azokat, akik értekeztek, a mi jövőnkért, a mi, az itthonmaradottak boldogságáért, vidámságáért és egyéb földi javainkért küzdenek. Félünk a velük való találkozástól, mert azt hittük, hogy nem itatlanok vagyunk hozzájuk, a hősökhez, akiknek óriási tömege, talán nyolcvan száza-

léka minden kincsét, az életét dobta a sors mérlegére.

Megérkeztek az első sebesültek Aradra és hála isten valamennyi könnyen viseli a csapást, amelyet a végzet ráért. Az ellenség golyója nem tudott bennük olyan kárt okozni, hogy a fájdalom érzése elnyomta volna bennök azt a büszkeséget, amelyet az a tudat kölcsönöz, hogy dicsőséggel állták meg a helyüket. Huszonkilencen jöttek a messze északról, a hol két világ tusázik és ők ennek a soha nem látott, soha nem sejtett világháborúnak vitéz katonái voltak.

Az aradi Vöröskereszt Egyesület hivatalos értesítést kapott a sebesültek érkezéséről, azonban a közönség sem tudott meg semmit és ezért a Budapestről este nyolc óra öt perckor beérkező vonatot, amely egy Pullmann-kocsiban hozta a sebesülteket, csak a Vöröskereszt funkcionáriusai: Vársárhelyi Janka elnöknő, Tisch Mór dr. főorvos, Palágyi József dr., Török Dezső dr. orvosok, valamint az önkéntes ápoló ur-hölgyek inspektorátus csapata várta. A vasuti állomáson tartózkodó közönség természetesen sorfalat állott, amikor a vonat berobogott a pontos érkezési időben. A főorvos intézkedésére az üdítő-állomásra beosztott egészségügyi katonák a vonatot minden megfelelő és előírt orvosi felszereléssel várták, készentartották a kötőszereket, a hordágyat, amely arra az esetre szolgál, ha valamelyik súlyos sebesültnek átütne vagy meglazulna a kötése és ki kellene szállítani a kupéból, hogy újra bekössék. A hölgyek bőszégesen felszerelve teával, málnaszörppel, konyakkal, cigarettával. Valóságos lámpaláz vesz erőt mindenkin, mert most érkeznek az első sebesültek az északi harctérről, a hol most a sorsunk dől el és ahová a biztos győzelemnek minden reménye és erős vágya a szíveink minden dobbanását, az agyunk minden gondolatát oda röpíti.

Az állomás katonai parancsnoka, egy végtelenül szimpatikus tiszt, a főorvossal tanácskozik a vonat érkezése előtt. Látszik rajta is a mindenkit elfogott meghatottság és igyekezik mindenre kiterjedő gondossággal meggyőződni arról, hogy minden rendben várja-e dicső bajtársait.

Amikor a váltónál feltűnik a mozdony két tűzszepe, az egész közönség a Perronra tódul, de néma csendben áll és szinte ünnepi hangulatban várja a lassan begördülő vonatot, amelyet jelző lámpásos vasutasok dirigálnak a

ségi állásainkból és lovainkhoz. Kárt nem okoztak bennünk. Álltuk a táborunkban és itt a bajtársam melletttem kapta a legelső lövést. Mikor a mi tüzeink megkezdtek, kinyomultunk az erdőből. Egy-kettőre elhallgatott az ellenség ágyuja és mi megkezdtuk a fedezet mögött meghúzódó orosz gyalogságra a tüzelést. Pompásan löttünk. Mikorra az egész zászlóaljunk is felfejlődött és ontottuk a golyót az ellenség hadállásaira, az már meg volt gyengítve és mi egy rohammal kiűztük a pozíciójából. Üldöztük egy kisebb faluig, a melynek a nevét nem tudom, de soha el nem felejttem. Minden házból tíz puskából és a falu végén gépfegyverből zúdítottak ránk tüzet. Nemsokat okoskodtunk, hanem felgyuj-

tottak a falut. Aki a házból menekült, azt lelőttük, aki nem adta meg magát, az bennmaradt. Foglyul ejtettünk vagy száz orosz katonát. Közülünk alig volt egy-két halott és mi huzamosan besülettek meg. En egy géppuskával a keltényerembe.

Így az első epizódokat mesélték szívesen a vitézek, az egy porszemnyi részét alkották annak a milliós seregnek, amely a világ legfenségesebb hadi színműjátékát játssza le olyan drámai erővel, hogy attól az orosz birodalom recseg és ropog minden ízében.

A sebesültek felírásulva az aradi hölgyek és aradi orvosok meleg filantropiáján, a közönség lelkes és zugó éljenzűse közt kirobogó vonattal tovább utaztak végocéljuk felé.

Megsebesült aradi tiszt a szerb harcokról.

— Tíz kilométerre Valjevótól. — A szakaszvezető száz lövése. — Harcolnak a szerb asszonyok. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad augusztus 31.

A déli határtól hazatérő sebesültek csodákat mesélnek arról a mámoros, mindenkit magával ragadó szent lelkesedésről, amellyel a mi seregeink indultak a harcra, s amely elől rémült futással menekülnek a szerb hordák. Valamennyi sebesült egybehangzóan adja elő a mi katonáink dicsőségteljes sikereit és egyforma megvetéssel, utálattal szólnak aljas ellenségünk becstelen gaztetteiről, a kegyelemért könyörgők orgyilkos kísérleteiről, amelyek azonban visszapattannak, meghiusulnak a mieink hősiességén. Az Aradi Közlöny munkatársának ma alkalma volt a szerb határtól érkező könyvben megsebesült aradi tiszttel beszélni. A tiszt, előkelő aradi kereskedőcsalád ismert tagja, a következőket mondotta el rendkívül érdekes haditapasztalatairól:

— A Valjevó környékén lefolyt harcokban vettem részt, ahol könnyebb sebet kaptam a balkaromon s így egy nagyobb bosnyák város kórházába kerültem, onnan jutottam most haza, Magyarországra. Seregeink diadalmasan nyomultak előre Valjevó felé s már csak tíz kilométernyire voltunk a várostól, amikor 19-én, amint azt az újságok is megírták — hirtelen visszavonulási parancsot kaptunk. Előrenyomulásunk feltartóztatlan volt, katonáink égték a harci vágytól és diadalmas utjukban szinte elsöpörték maguk elől az oszmány ellenséget, amikor megérkezett az utasítás, hogy vonuljunk vissza. Simán, akadálytalanul történt a visszavonulás, amely egyáltalában nem jelentette azt, mintha seregeink akárhol is kudarcot szenvedtek volna.

Előnyomulásunk szerb területen mindenütt hegyek között folyt le. Szűk ösvényeken haladtunk előre, a szerbek rendszeren úgy el voltak rejtőzve, hogy nem láttuk őket s csak akkor vettünk tudomást létezésükről, amikor lövöldözni kezdtek ránk. Lövéssik — csak nagyritkán tettek kárt sorainkban, s alig hangzottak el az első puskalövések, bakáink szuronyrohamra indultak az ellenség ellen, amely legtöbbször rémes futásnak eredt ilyenkor. Eltávolítani a szuronyrohamnak nem voltak képesek a szerb bandák. Vagy fejvesztetten menekültek, ha pedig néha előfordult, hogy ellenállásra gondoltak, akkor irtózatossággal előnyomuló csapataink rohama percek alatt az ellenség halottjainak és sebesültjeinek egész tömegével borította a földet.

— A mindenütt hegyes vidék szűk utain csak nagynehezen haladhat előre a trón, épen ezért előfordult, hogy kukoricán és szilván

kivül egyéb onnivalóink nem volt, de harcvágyunkat, lelkesedésünket ez a körülmény igazán nem zavarta meg. Ép oly vidáman, jókedvűen harcoltunk, mint mátkor. Rendszerint csak szerb komitációs bandákkal került összefutásra a sor, reguláris csapatokkal csak Loznica és Krupanyánál harcoltunk. Mikor Krupanyba bevonultunk, a község háza Worthaim szekrényében tíz üveg találtunk, mindégükben mérge volt.

— A komitások öni-nem igen tudnak, de annál jobban értenek ehhez a mi katonáink. Velem volt egy szakaszvezető, egyébként szerb származású ember, aki, mikor még a helyőrségben tartózkodott ezradunk, így szólt hozzám:

— Hadnagy ur, én addig nem nyugszom, amíg száz szerbet le nem lövök.

Ezt az ígéretét be is váltotta. Bámulsztos ügyességgel célzott, akire ő ráfogta fegyverét, annak nem volt menekvése. Előfordult, hogy a harc hevében hozzám fordult és megkérkezte:

— Hadnagy ur, látja ott azt a szerbet?

— Látom.

— Mielőtt le fog esni.

Célzott, lött, és a következő percben tényleg lebukott a komitációs. Vagy ha én nem láttam azt, akire rámutatott, akkor így szólt:

— Nézzen csak jól oda, hadnagy ur. Ha most nem is látja, amikor lepotyog a fáról majd észreveszi.

Elsütötte a puskáját és ahányszor csak elsütötte, eggyel kevesebb lett galád ellenségeink száma és akármilyen nagy volt a távolság, mindig eltalálta azt, akit célba vett. Egyszer egy országuton mentünk és fent a hegyen egy szerb parasztot látott menni.

— Nem tetszik nekem ez a paraszt — mondotta és alig ejtette ki a szót a szakaszvezető fegyverétől találva gurult le a hegyről a paraszt.

— A szerb komitások piszkosak, rongyosak, soványak. Velük együtt harcolnak asszonyaik is s az orvítamadásokban elől járnak ezek az utálatos némberek. Mikor egyszer tíz emberrel patrouilleba mentem, egy ház ablakából egyszerre két lövés hangzott felénk. Katonáim egy részét a ház körül állítottam fel, magam pedig néhány emberrel bementem a lövöldözőkhöz. Egy férfit és két asszonyt találtunk bent, az asszonyok kezében is puská volt. Mindahármán megkapták méltó büntetésüket.

— Mikor egy izben huszonkét órai menetelés után — közben mindössze kétszer tartottunk félórás pihenőt — estére egy tisztához értünk, itt tábort ütöttünk és letelepedtünk. A hosszú ut fáradalmi kissé megviselték mindnyájunkat s csakhamar mély álomba merült a tábor. Alig szundikáltunk néhány percig, mikor hirtelen golyózapor ütött közénk. Mintha villanyos áram szaladt volna mindnyájunkon keresztül, egy pillanat alatt talpon voltak a katonák s a következő másodpercben hangos „hurrah” kiáltással szuronyrohammal mentünk a lövés irányában az ellenség felé. Futva menekült a szerb zászlóalj — miát utóbb kiűnt, ez volt a lövöldöző sereg — és ennél a rohamnál százhatven foglyot, köztük egy őrnagyot, egy főhadnagyot és egy hadnagyot ejtettünk foglyul. A mi katonáink közül mindössze négyen sebesültek meg.

— Szakaszommal, amely ötvennyolc emberből állott, egyszer azt a parancsot kaptam, hogy tisztítsam meg egy szerb község környékét a komitácistól. Reggel kilenc órakor érkezettünk a község elé és fél óra múlva tizenkilenc férfi és öt asszony jött elénk, akik megszűről kendőket lobogtattak és alázatosan könyörögtek, ne bántuk őket, megadják magukat.

— Mi nem vettünk részt a harcokban — mondották — békésen akarunk élni, könyörüljenek rajtunk.

Nekem az volt az utasításom, hogy aki önként megadja magát és beszolgáltatja fegyverét, azt nem kell bántani, aki ellenszegül, agyon kell löni. Megmondtam nekik, hogy délután két óráig adják át fegyvereiket, mert házkutatás lesz mindenkinél és jaj annak, aki fél fegyvert találunk.

— Nincs nekünk fegyverünk — válaszolták — nem harcoltunk mi, hisz mi is azt kívánjuk, bár már megdögölne Petár király és az egész dinasztia, bár már elfoglalnák egész Szerbiát.

Éleleket és italokat is hoztak elénk, perczelőbb nekik kellett megizolni őket, aztán mi is fogasztottunk belőlük. Azt hittük, tényleg békés szándéku emberek s minthogy utasítás szerint, aki megadja magát, azt nem kell bántani, nem is történt semmi bántódásuk, sőt másnap háromnak közülök megengedtük azt is, hogy egy közeli városba menjenek bevásárlásokat végezni. Harmadnap már gyanusnak tűnt fel, hogy egész nap senkit sem láttunk a község lakói közül s tényleg délután öt és hat óra között hirtelen lövöldözni kezdtek arra a magaslatra, amelyen mi tartózkodtunk. Viszonoztuk és elnémitottuk a tüzelést s az orvul ránk lövő gazokban felismertünk néhányat azok közül, akik két nappal ezelőtt még kegyelemért könyörögve szidták saját királyukat. A falut azután felgyújtottuk és szigoruan elbántunk a lakossággal.

Mikor én sebemet kaptam, egy boszniai város kórházába vittek. Igazán felejthetetlen az a kitűnő bánásmód, amelyben itt volt részem. A város polgármestere naponta meglátogatta a sebesülteket, a tiszteknek minden másodnap egy üveg malaga bort és két doboz finom cigarettát adott s valósággal elhalmozott a legkedvesebb figyelem ezer jelével. Fialat urilányok és asszonyok ápoltak bennünket, kedvesek és gyengédek voltak hozzánk s mikor a boszniai kórházból hazaszállították Magyarországra a sebesülteket, utközben is mindenütt lelkesen, meleg szeretettel ünnepeltek bennünket.

Csatába kívánczoló leány.

(Aki a katonákkal akart szökni a háboruba.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Marosvásárhely, augusztus 31.

Nagy Zseni marosvásárhelyi tizenhat esztendőse székely leány mindenáron el akart menni a háboruba. Valaha sikerült is, hogy a leányok lenyiratták a hajukat, katonaruhába bujtak s mint hősök harcoltak végig egy háborut. Nagy Zseni is ezt akarta megcsinálni, Szatmárig már el is jutott, de itt észrevették s hazaküldték, Marosvásárhelyre. Nagy Zseni így moadtat el merész vállalkozásának történetét:

— Tizenhat éves vagyok, marosvásárhelyi illetőségű, de Kolozsvárott lakom, ahol két bátyám katona. Se apám, se anyám. Katonák között nőttem fel és nagyon szeretem a katonai életet. Mikor a háboru kitört, jelentkeztem, hogy ápolónő aknék lenni, vigyének le a harctérre. Elutasítottak azzal, hogy nagyon fiatal vagyok. Akkor elhatároztam, hogy akár-hogyan is, de lemegyek a harctérre. Gondoltam, hogy a harctéren valami olyan hősi tettet teszek, hogy megemlegessék a nevemet, hogy még halálom után is büszke legyek rá.

— Egyik testvérbátyám cugszfűhőre a távirtdász ezrednél. Mikor ő elindult az ezredével, elhatároztam, hogy vele megyek. Felszóktam a katonavonatra. Rajtam és bátyámon kívül még 11 katona volt abban a waggonban, ahova bebujtam.

A vonat utolsó kocsiában voltak a ruhák, onnan kiválasztottak nekem egy uniformist, azt fel is vettem és már a hajamat is le akartam vágni, hogy a csákó megöljön a fejemen, de ruházatom hiányos maradt, mert nem találtunk olyan bakancsot, amelyik elég kicsi lett volna a lábomra.

— Szatmáron a bátyám leszállt, hogy reggelt vegyen nekem s minthogy a vonat sokáig állott, én is leszállottam. Itt vett észre a napos káplár, nem engedett visszaülni a vonatra, hanem átadott a esendőöröknek. Most hazaküldtek. De csak, egy-két napig maradok itthon, azután nekilátok, hogy eljussak valamelyik harctérre. Nem nyugszom, míg háboruba nem jutok. Nem bánám, ha ott meg is halnék. Ebben nem fog megakadályozni senki és semmi.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Lepain, az apacsok királya.** (Nagyszabású detektívdráma az Apollóban.) A Gar el Hamma, Zigomár s Fantomas izgalmas emlékei tértek vissza ma este az Apollóban. A nagystíliú gonosztevők, kiknek kalandjait sok izgalommal néztük végig, új riválist kaptak. Lepain, a véreskezű apacskirály rettegett alakja most a legérdekesebb alakja a moziki világának. Ahol a félelmetes apacs megjelenik, ott a legrettegettebb gonoszlettek fogamzanak meg. Rendkívül érdekfeszítő s idegizgató ez a detektívdráma, amelynek szövevényes esekelménye mindvégig fogva tartja a néző figyelmét. A kép kiállítás is elsőrangú, határozottan versenyez az elől említett hasonló zsánerű drámának emlékezetes filmével. Lepain kalandjainak több folytatása lesz s ezért ajánlatos, hogy már az első részt megnézzük. A detektívdrámán kívül rendezőnk bájos vigjáték egészíti ki az Apolló új műsorát, amely még kedden kerül vetítésre.

* **„Sevillai borbély” és „Mignon”** románca. (Operaest az Urániában.) A színház következetesen programjához, a nyári évad alatt is kiváló és értékes újodonságokat hoz közönségének. Ma például két világhírű operát mutat be. Az egyike Beaumarchais vidám boházata: „A sevillai borbély”, mely szellemével, szairájának üde élénkségével, boházatos és pajkos sokféleségével: diadalmasan járja be az egész világot. Kedves, finom és szórakoztató alkotás ez a kép, mely Sevillában játszódik le. Sevillában, a szerelőknek és az énekeknek kedves városában. Ott, ahol a spanyol élet változatos háttere, a építészeti műemkek, virágok és kertek háttérében csillagos kék ég alatt szövi ármányait s szenvedélyes spanyol szerelem. A másik kép Mignon románca, az

örökké fiatal, az örökké üde, csoda melódia, amely összevegyül, a madarak énekével, a bel-dog szabadság érzéssel és hirdeti a tavaszt, a szerelmet: az életet.

* **Beírások a dr. Mezey- és Zay-zeneiskolában** (Andrássy-tér 8.) megkezdődtek és egész nap eszközöltetnek. A tanítás szeptember 4-én kezdődik.

* **Az aradi zenekonzervatóriumban Szabadság-tér 21.** a beírások f. 6. szeptember hó 1-én kezdődnek. Müttermüller József igazgató. 4681

* **A B. Szalay Aranka és Békefi Pál-féle zeneintézetben** a beírások az 1914—15. tanévre folyamatban vannak és egész nap eszközölhetnek az intézet igazgatósági irodájában (Szabadság-tér 7. sz. II. em.) A rendes előadások szeptember hó 5-én kezdődnek. 4792

* **Zongora és ének tanítását** elvállalja Fodor Erzsébet Orsz. Zeneakadémiát végzett oklevelű tanítónő. Lakása: Weitzer János-utca 17. I. em. 92 ajtó. 4822.

* **Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.**

Hogyan éllemezik a harcoló csapatainkat?

(A hadtápvonal jelentősége és biztosítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

A szófiai lapok jelentik, hogy a szerb hadsereg katonái éheznek s ezt a hírt megerősítik a szerb katonaszökevények is, akiknek alkalmuk volt meggyőződést szerezni a szerb hadsereg hiányos éllemezéséről. Hasonlóképp panaszok az orosz hadifoglyok és katonaszökevények is, valamint a németek közére jutott franciák. Aggódó lelkiületű emberek talán attól félnek, hogy a mi derék harcosaink is fölig üres gyomorral hadakoznak, mert hisz laikus alig tudja elképzelni, hogy az embereknek olyan óriási tömegét, mint amilyen a mi hadseregünk, kifogástalanul lehessen éllemezni. Pedig lehetséges, sőt meg is történik, mert a mi hadseregünk éllemezésére olyan gondos, precíz és praktikus előkészületek történtek, hogy az éllemezési üzemi a hadviselés legnehezebb fázisaiban is akadálytalanul fog működni, annál is inkább, mert Ausztria-Magyarország az a szerencsés állam, mely népeit minden idegen hozzájárulás nélkül tudja táplálni.

Amíg a mozgósított csapat még helyőrségben tartózkodik, addig rendszerint normális békeellátásban részesül, de külön rendelet folytán esetleg már itt is kaphat hadi éllemezést, amit az elvonulás első napjától kezdve azután okvetlenül megkap. A hadiéllemezés úgy módjára, mint mennyiségére nézve különböz. Megkülönböztetünk vasuti- (hajó), hadvonali-, táborhelyi-, és pénzbeli éllemezést. A táborhelyi éllemezést úgy belföldön, mint ellenséges országban alkalmazzák és természetesen az illető országban szokásos táplálékból áll, ami — legálább mennyiségileg — meg van határozva. A vasuti, (hajó) éllemezés pontosan meg van állapítva és a következőből áll: Kenyér (két-szersült), reggeli, ebéd, vacsora, hozzá fekete-kávé, vagy tea rummal, bor és dohány. A tulajdonképeni hadi éllemezés csak a hadvonali. Az adagok mennyiségére nézve háromféle van ilyen: a teljes hadi ellátási adag, a pót- és a tartalékadag. A teljes hadi ellátási adag a következő: 700 gramm kenyér (vagy 500 gramm kétszersült), 400 gramm marhahús, 140 gramm főzelék, az elkészítéshez szükséges 30 gramm só, 0,5 gramm bors, vagy paprika, 20 gram

zsír, 1 gram szárított leveleszöldség, 5 gram hagyma, vagy fokhagyma, 2 centiliter ecet, azonkívül 2, egyenként 46 gramm kávékonzerv, 25 gramm cukor, fél liter bor (sör, pálinka, cognak, rum a megfelelő mennyiségben) és 30 gramm dohány. A tiszték öt szivart, vagy 25 cigarettát kapnak. Látható tehát, hogy a teljes hadi éllemezési adag egész bőséges. Ezt addig kapják a csapatok, amíg nem jutnak az ellenség közelébe.

Az operációk tartalma alatt nehézkes volna a teljes hadi éllemezési adag kiadása, ilyenkor kapják a pótadagot a katonák. Ebből hiányzik a hagyma, ecet és szeszes italok, a főzelék porció csak 40 gramm, a dohány csak 18 gramm.

Mennyiségileg a legkevesebb, de táperőre nézve még mindig elegendő a tartalék éllemezési adag. Ez két 46 grammos kávékonzervből, 200 grammos huskonzervből, 355 gramm kétszersültből, 18 gramm dohányból és 30 gramm sóból áll. Ezt az adagot, amint a neve is mutatja, csak a szükségben használják, állandó készlet ez, amelyet a katonák minden eshetőségre készen magukkal hordanak.

Az éllemezési készletek szállításáról már békeidőben gondoskodva van. Az élelmi cikkek megszerzése háboruban kötés alapján történő szállítások teljesítése, rövid uton történő vásárlás, rekvizíció és zsákmányolás útján történik. Az óriási mennyiségű élelmi szerkelet vasuton, (hajón), a trén csapatok járművein és főleg az illető ország járművein — trénilisztek vezetése alatt — juttatják el az operáló hadsereghez.

A hadi operációk alatt az ellátás a következőképpen történik: reggel elvonulás előtt a legénység fekete kávékat kap, egyuttal megfőzik a második kávékonzervet s ezt tábori kulacsban magukkal viszik. Az éjjeli szálláshoz való megérkezés után történik a főztekészés. Ebből rendszerint nem tesznek külön előkészületeket, mert hála a mozgó tábori konyhának (hogy háboruban főzöládák vannak helyettük) ezek már menet közben megtörténnek, vagyis az étel már kész és közvetlenül a bevonulás után hozzáláthatnak az étkezéshez. Előbb azonban kenyeret osztanak szét, miután valószínű, hogy a katonák előző napi kenyéradaguknak maradványát már menetközben megették. Minden tábori konyha kétszázötven ember számára főz s ha a konyha esetleg visszamaradt a csapatától, vagy kéznél vannak a főzödények.

A tábori konyhák elfogyasztott tartalmát azonnal pótolják a proviant kocsiokból, ezeket ismét a hátsó éllemezési oszlopból, amelynek szintén megvan a maga kiegészítése. És így jut el nap-nap után, akár közel, akár messze saját országától, a szükséges éllemezési mennyiség napi adagokban a hadsereghez.

Az ütközet napjaiban természetesen nem történhetik mindez pontosan. De bátor katonáink bizonyára nem busulnak, ha előfordul is, hogy soványabb kosztal kell beérniük. Ilyen esetekben még a tartalék éllemezési adag is rendelkezésükre áll, ami teljesen elegendő az éhség csillapítására.

Senki se higgye, hogy az imént vázolt éllemezési előkészületek csak a teoriában vannak meg. Ellenkezőleg, már a nagy, harcserű gyakorlatok alkalmával számos ízben fényesen beváltak a prakszisban is és a háboruban, ahol százszoros gonddal vigyáznak ezek elvégzésére, egész biztosan beválnak, derék katonáink ilyen körülmények között kétségtelenül soha sem fognak éhséget szenvedni.

Az orosz hadsereg katasztrófája.

— Poroszországban bekerített 250.000 főnyi orosz haderő. — A hat napos óriási csata döntéshez közeledik. — Románia föllép Oroszország ellen. — A tengeri háború. — Olaszország tiltakozása a szuezi csatorna miatt. —

Távirati tudósítás.

Bécs—Budapest, augusztus 31.

Ma kora-hajnalban hozta az első hirt a táviró, hogy a Poroszországba betört oroszok ellen operáló német sereg győzelmes csata után harmincezer oroszot ejtett hadifogságba. Már az a hír is szenzáció erejével hatott: harmincezer hadifogoly! Pedig az csupán előhírnöke volt annak a még óriásibb jelentőségű eseménynek, hogy a zseniális német hadvezetőség Poroszország moosaras, erdős vidékein törbe osalta az öt hadtestből és három hadosztályból álló orosz hadsereget, amelynek kapitulálnia kell, ha nem akar éhen elveszni.

Az orosz határon döntő jelentősége van ennek a fordulatnak, amellyel párhuzamos a mi csapataink hat nap óta hősiessé tartó és fokozatosan előrenyomuló óriási csatája is, egyre mélyebbre vágó csapást mér az orosz had-erőre.

A hármass ententéből ma már csak Anglia tartja magát, de Anglia is csak a tengeren és kérdés, hogy ott is meddig: mert épen a tengeren mutatott minden nemzetközi jogszabályt fémigáló angol magatartás megmozdulásra készíti Olaszországot.

Megbénítottuk az orosz főerő jobb-
szárnyát.

Bécs: A kraszniki győzelmet tárgyalva a bécsi lapok haditudósításai megállapítják, hogy az osztrák-magyar hadsereg győzelmének jelentősége abban áll, hogy ama vereség folytán, amelyet a Lublin körül összegyűlt orosz erők szenvedtek, az orosz főerő jobb szárnya aligha lesz képes beavatkozni az események további folyásába. Az osztrák-magyar csapatoknak a kraszniki győzelmet követő sikerei teljessé teszik ezt az eredményt. A haditudósítások egyhangulag kiemelik az osztrák-magyar tisztek rendkívüli szívósságát és támadó szellemét, ami figyelemreméltó meneteles után az orosz haderőket menekülésszerű visszavonulásra kényszerítette. Egy Belzecezből ide érkezett honvédhuszártiszt lelkesedéssel beszélt huszáraitól és kijelenti, hogy úgy harcolnak, mintha ördögök volnának. A tisztek úgy támadnak, hogy ki sem vonják a kardjukat és az orosz lovasokat elevenen akarják összefogni. A kozákok kitérnek a gyalogság elől és nem várják be a lovas attackot. Tüzéreink briliánsan lőnek, a hadsereg szelleme kitűnő. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

BÉCS. A Fremdenblatt jelenti: A nagy csatának ma van a hatodik napja. Csapataink csodálatraméltó kitartással harcolnak, a harcvonalból kitűnő hírek érkeznek javunkra. A visszatérő sebesültek csodákat mesélnek katonáink hősiességéről. A főhadiszálláson jó a hangulat.

A Neue Freie Presse ma éjjel a következő híreket kapta az általános helyzetről: A harc tart és további lefolyása elé bizalommal tekinthetünk. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bécs, augusztus 31. A Sonn- und Montagszeitung a hadisajtószálláson levő tudósítójától vasárnap a következő három táviratot kapta: Délélt 9 óra 50 perckor: Az észak-

keleti határon dúló döntő csata tervszerűen folyik, a hangulat optimisztikus, mert a várható események elő vannak készítve. Hadseregünk reményei és számításai teljesen kielégítőeknek tűnnek fel, a balszárny sikerei sokat használ-

Bekerítették a németek negyedmillió oroszot.

Budapest: A Pester Lloyd a porosz határ nagyszerű eseményét jelzi. A berlini lapok jelentése szerint az a harmincezer orosz, akiket a németek Ortelsburgnál elfogtak, csupán a nyolcadrészét teszi a Poroszországba betört orosz seregnek, mely a Masuri tavak környékén teljesen körül van zárva. A németek színelges visszavonulással becsalták őket a tavak vidékére, ahol rendkívüli mérsz körülzárási mozdulattal Soldau, Hohenstein, Wartenburg Ortelsburg közé eső négyszögben bekerítették őket. Az orosz kétszázötvenezer főnyi sereg kapitulációja minden órában várható.

Berlin, augusztus 31. A Lokalanzeiger haditudósítója a keleti hadiszállásról jelenti tegnapi kelettel, hogy a német haderő, amely a porosz-orosz határon az oroszokat bekerítette, öt hadtest ellen harcolt. Tekintettel az erdős, tavas, roppantul változó vidékre, összefüggő csatasorról szó sem lehetett. Előfordult, hogy az orosz csapat egyes részei derékszögben állva harcoltak a németekkel. Jobbszárnyunk Soldau és Gilgenburg között, centrumunk, amely főleg honvédesapatokból állott Hohensteinnál, balszárnyunk Allenstein, Wartenburg és Bischofsburg között állott. Centrumunk az oroszok kétségbeesett áttörési kísérleteit nehéz tüzéséggel győzelmesen visszaverte. Jobbszárnyunk azután Neidenburgon, balszárnyunk Passenheimon előnyomult. Ezek a hadműveletek az orosz ellenfél tökéletes bekerítéséhez vezettek. Az oroszok öt hadtestükkel és három hadosztályukkal jelentékeny tulsulyban voltak a német erőkkkel szemben. A Hohensteintől nyugatra elvonuló magaslaton háromezer orosz foglyot láttam elszállítani. A fickók egyrészo bambának, egykedvűnek látszott, de voltak közöttük fegyházi alakok is, akikről a borzasztó bátorságot, melyről a menekülők beszélnek, föl lehet tételezni.

Elsülyesztett német ocaánjáró.

Berlin. Kaiser Wilhelm der Grosse gőzöst egy angolt cirkáló neutrális spanyol vizeken elsülyesztette. Németország a nemzetközi tengerjogba ütköző eljárás ellen tiltakozik. (A nagy német ocaánjáró gőzösök között a Kaiser Wilhelm der Grosse egyike a legnagyobbaknak. Több, mint huszezer tonnás óriási gőzös.)

Olasz tiltakozás Angliában.

Bécs. A Lombardia és Unione jelenti, hogy az olasz kormány Angliában igen erőlyesen tiltakozott Angliának Egyiptomban foganatosított katonai intézkedése ellen. Olaszország állítólag azt jelentette ki, hogy semlegességénél fogva joga van, mint eddig, ugy ezen tul is kereskedelmi és hadihajóinak egyaránt szabad utat és tartózkodást követelni egyiptomi kikötőkben és vizekben. Az Unione szerint Olaszország Londonban fenyegető élel kijelentette, hogy nem szívesen ugyan, de kénytelen volna intézkedéseket tenni, abban az esetben, ha Egyiptom angol gyarmattá proklamálná. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Magyar honvéd megölte Galícia kizsemelt orosz kormányzóját.

Lemberg. Wannovski orosz tábornok, kit egy honvéd megsebesített és Lembergben meghalt, készpénzét a Vörös Keresztünknek hagyta, mert szeretettel ápolták. Leveli közt a cár egy levelét találták, mely szerint a cár, ha Galiciát elfoglalják, Wannovskit kinevezi Galícia kormányzójává Lemberg székhellyel. (Táviróda.)

nak az általános tervnek és biztosítják annak keresztülvitelét. Délélt 10 óra 30 perckor: Az óriási csata Galicia északkeleti vidékén tovább folyik, az általános helyzet változatlan. Este 9 óra. A monumentális csata tovább folyik. A balszárny állandóan előnyomulásban van Cholm fontos csomópont felé. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

BUDAPEST. A főhadiszállás északi határon csapataink továbbra erős harcban állanak Lublin Krasznostaw és Hrubieszow vonalon. Legközelebb várható döntés. (Táviróda.)

Románia Oroszország ellen.

Bukarest. Itteni politikai körökben nagy felháborodást kelt, hogy a románokat Oroszországban üldözik. Pétervári román követ emiatt felvilágosítást kért orosz kormánytól.

A Besszarábiában lakó román orosz-alattvalók mindig rendkívül sokat szenvedtek az orosz elnyomatástól. De soha annyit, mint most. Az oroszok a besszarábiai románokon akarják kitöltési bosszújukat azért, mert Románia a mi igaz ügyünkkel rokonszenvez.

Az összeomlóban levő cári hatalomtól azonban nincs oka eltérni Romániának semmit a fenti táviratban alighanem szárnyra kelt a román beavatkozásnak egy korai előhírnöke.

Monarchiánk intézkedéssel a szandzsákban.

Budapest, aug. 31. A magyar távirati iroda jelenti: Szerajevóban tegnap a következő hivatalos kommunikét tették közzé: M után a volt török szandzsákban a szerb és montenegrói bandák a muzulmán törökök házait összelövöldözik és valóságos irtóakciót indítottak az irántuk barátságos muzulmán lakosság ellen csapataink Plevjébe benyomultak a szandzsákba és ezzel megakadályozták az ottani muzulmánok kiirtását, miután azonban a szandzsák állandó megszállása katonai szempontból eszdel szerint még nem vehető tervbe és az e területen lakó muzulmánok csapataink elvonulása után minden esetben rablótámadásoknak voltak kitéve. A szerencsétlen mohamedánok a mi határaink-

nál jelentek meg és kérték a határ átlépésének megengedését, hagyományainknak megfelelően súlyos időkben is megkönyörültünk az otthonuktól és vagyonuktól megfosztott muzulmánokon és amennyire lehetséges, a háboru idejére közös menedéket nyújtunk, hogy megmentsük zsarnokaik fosztogatásaitól. (Miniszterelnökségi sajtóosztálya).

Menekül az albán fejedelem.

Róma: Wied Vilmos fejedelem hír szerint holnap Misurata ágyunaszádra száll, de hogy hova megy, nem tudják.

Német léghajók Páris felett.

(Bombát hajítottak le. — Megadásra szólítják fel a francia főváros lakóit.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

Egész Páris a német léghajóktól való rettegés tölti el. Tereken, utcákon hátraszegzett nyakkal járnak az emberek, soha annyit nem fordította tekintetét az ég felé a francia, mint most. Lüttich és Antwerpen után Párisba várják napok óta a Zeppelinek látogatását.

És ez a vizitma bekövetkezett. A déli órákban egy hatalmas szivar alakú léghajó jelent meg Páris felett. A léghajó alakja egy színházi látószöveg is tisztán kivethető volt és nem hagyott fenn semmi kétséget az iránt, hogy egy német Zeppelin közeledik.

Az Eiffel torony felső emeleteiben elhelyezett léghajót vadászó ágyúk csakhamar működésbe jöttek és egymás után szórták lövedékeiket az ellenséges léghajó felé, anélkül azonban, hogy találtak volna. A légi jármű több, mint kétezer méter magasságban járt a francia főváros felett.

A katonai kórház felett szállt el a léghajó, amikor hirtelen, bár nem várakozás ellenére, egy hatalmas bomba hullott le belőle, mely a kórház közelében óriási detonációval felrobbant és két asszonyt súlyosan megsebesített. (A távirat Párisból jött s így francia reszakarattal írják, hogy a bomba épen a katonai kórház felett hullott le és hogy épen két asszonyt sebesített meg.)

De történt egyéb is. A léghajó utasai a bomba által fellármázott közönség közé egy német zászlót hajítottak le a következő szövegű francia nyelven írt levéllel:

— A német hadsereg Páris kapui előtt van! Ne higgyetek a félrevezetőeknek! Nem marad más hátra: adjátok meg magatokat!

... Ennek az aviatikus bravurnak kapcsán idézzük a „Daily Telegraph” egy közleményét, mely egy német aviatikusnak Lüttichben végbevitt ügyes haditettéről szól. A mikor a németek látták, hogy nem tudják a várost bevenni, a sötétség beállása után egy léghajót küldtek ki. A léghajó az egyik erőd fölé szállt és kilencszáz méter magasságból bombákat dobott le. Nehogy belga katonák tüzelésük célpontjává tegyék, a léghajó parancsnoka a géphez hatvan méter hosszú kötelelet erősített meg s ennek a végén egy vörös lámpa lógott. A belgák ezt a lámpát tartották a léghajónak és megindították a tüzelésüket s csakhamar le is lőtték a lámpát, de a léghajónak semmi baja sem történt. A bombák annyira megrongálták az erődöt, hogy az ágyúk harcoképtele-

nek lettek. Sajnáljuk, mondja az angol lap, hogy ez a meglevésztés sikerült, de csodálnunk kell a német aviatikus merész és eredményes felforgását.

Mind hősök ők...

(Akiket rehabilitáltak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

Béke idején, amikor a tréfára idő és alkalom van, nagy a versengés a különböző fegyvernemek között, hogy melyik a legkülönb része a hadseregnek. Ilyenkor friss talajra talál a huszárnak önértékes nyilatkozata, hogy legelőször jön a huszár, akkor megint a huszár, aztán egy nagy darab semmi... és csak azt követően a baka. Komoly hittel állítja magát egyéb csapatok elé a tűzér, amikor az öreg ágyú mellé áll és arra az embermészárlásra gondol, amelyet egy-egy srappellel el tud követni. És az ilyen büszkeség közvéleményt is teremt, amely az egyik uniformist több rokonszenyvel veszi körül, mint a többi.

A legmostohábban bánik a fölületes publikum nagy része a szekerészekkel. Az olvasó humor kedvelői, a léha viccekön élőködők őket használják ki a legszivesebben. Orfeumokban gunyosan maszkirozzák a „kinrusz-huszár”, eseléd-nóták kitréfálják a loányt, akinek fuvvózer a szeretője, és éféleképe.

Háboruban, akkor persze másként áll a dolog. Akkor csak egy versengés van a katonák között: melyik tud bátrabb, keményebb, elszántabb lenni a harcban. A vitészség nem függ az uniformistól, hanem az embertől. Akármely csapatban van, akármely fegyverben áll, mindenkinek módja van arra, hogy a harcotól mentes voltát, halálmegevető merészességét kimutassa.

A különös véletlen, hogy az igazság érvényesülése azt hozta magával, hogy a mostani háboruban a szekerészeknek volt alkalmuk különös vitézségük jelét adni. A harcban sincs könnyű szerepük nekik. A főyám átkelőseknél, mikor a *Kriegsbrücke* equipage-t viszik, őket éri az átkelőt megakadályozni akaró ellenség első tüze. A munió, az eleség, amelyet ők visznek, legközelebb célpontja az ellenség támadásának, sőt újabb a léghajók magáról dobott bombáinak is. Amikor támadás éri őket, az utolsó csepp vérükig kell védeni a muniót, akár a fegyverészeknek a körülfogott hadihajót. A megtámadott szekerészek ilyenkor körbe állítják a hadi fogatot és a kocsik alól védik magukat az ellenségtől.

Az orosz határon különös hőstette nyílt alkalma egy szekerész csapatnak. Az újságok megírták, hogy Gebauer szekerész kapitányuk száz szekerészből álló csapatja egy oroszlovás divízióval szállt harcba és tartott fenn, addig, amíg a hátraküldött futár értesítésére az erősebb segélycsapat meg nem érkezett. Az elszánt, rettentetlen bátorsággal vívott harcban Gebauer kapitány megsebesülten is állta a harcot, a szekerészek közül pedig tizenhárom elesett.

A szekerész csapat hőstette a hadvezetőség legnagyobb elismerését váltotta ki. Gebauer századost magas kitüntetésre terjesztette föl, a csapatból megmaradt nyolcvanhét szekerész mind egyike megkapja a hadiérmet.

Mind hősök a mi katonáink, akármely hivatásra, feladatra rendeli őket a beosztásuk, a fegyvernemük. Mindegyik módot keres és módot talál a dicsőségre, a veszedelmekkel szemben való megállásra. És ha a hadisten segítségével a győzelmet kivívjuk és újra béke lesz, — el fog tűnni az uniformis szerint való osztályozás és egyik, vagy másik fegyvernemnek tréfás csipkedése. A kiktől az oroszok megtanulták, hogy nem értik a tréfát, — azokkal ne ismerjünk tréfát mi se...

HIREK. LEGUJABB.

Érkezett 1/4 órakor.

Orosz csapatokat akarnak Szerbiába csempészni.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 31.

Pester Lloyd jelenti: Az Aldunán orosz municióhajókat láttak, melyek Szerbiába való rendeltetéssel tartanak fölfelé. Együttal Aldunán előkészületek történnek orosz csapatszállításra Szerbiába. A Pester Lloyd fölveti a kérdést: meddig tűri ezt Románia?

Polgári személyforgalom az Acsev. vonalain.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak összes vonalain — mint az Acsev. igazgatósága közli — szeptember 2-ától kezdve korlátozott polgári menetrend fog életbelépni. Az alább felsorolt vonatok a május 1-én életbelépett menetrend szerint fognak közlekedni. Arad—szegedi vonalon: a 13, 16., 17. és 20. számú motoros a 31., 32., 33. és 34. számú személyvonatok. — Mezőhagyas—kétégyházi vonalon: a 213., 214., 215., 218., 219. és 220. számú motoros vonatok. — Arad—brádi vonalon: a 102—102a., 103a—112 motoros, 134. és 113. számú személyvonatok postaszállítással a 120. számú motoros vonat Aradtól—Honezttig, a 122. számú vonat; a 117. számú vonat Honezttól—Brádig; a 131. számú motoros vonat Borossebestől—Aradig, a 115. számú motoros vonat. Ezen kívül Arad és Ujszentanna között a 114. és 118. számú motoros v. közvetlen vonat Aradtól—Kétégyházig és a 111a. számú motoros vonat közvetlen vonat Kétégyháztól—Aradig; utóbbi érkezik Aradra délelőtt 8 óra 15 perckor. — Kétégyháza—ujszentannai vonalon: a 311., 314., 315., 318., 320. és 321. számú motorosvonat. — Borosjenő—csornói vonalon: a 441., 442., 445., 446., 447. és 448. számú vonat. — Borosbeszeg—menyházi vonalon: a 641. és 642. számú vonat. — Ezenél több vonat — előreláthatólag a háboru egész tartama alatt — tekintettel a személyzet nagymérvű csökkenésére és egyéb okokból nem fog közlekedni.

Az Acsev. vonalain az itt felsorolt vonatok közlekedése a gyorsvonatok kivételével a normális lesz. Arad és Szeged között három vonatpár (az egyik motoros), az Arad és Brád közötti vonalon részben Kétégyháza felé, részint csak Borossebesig, illetve Honezttig öt motoros és egy személyvonatpár tartja fenn a közlekedést.

— A király újabb kegyelme. Budapestről jelentik: A hivatalos lap közli, hogy a király legfelsőbb elhatározásával azoknak a hat hónapot meg nem haladó szabadságvesztés büntetésre ítélt egyéneknek, akiknek büntetésük végrehajtása a mozgósítási hirdetmény folytán tényleges szolgálatuk miatt elhalasztott, vagy félbeszakított, büntetését, illetve a büntetés hátralevő részét kegyelemből elengedni szándékszik, ha ezek katonai kötelezettségüket hiven teljesítették.

— Az Aradi Közlöny kétjón megjelent két oldalas számát, amely a vasárnapi eseményekről számol be, vidéki előfizetőink a keddi számhoz mellékelve kapják készen.

— A miniszterelnök a hamis hírek terjesztői ellen. Budapesti jelentik: A miniszterelnök a mai napon a következő nyilatkozatot publikáltatta:

— Minden férfiasan gondolkozó magyar embert méltó bosszúsággal töltheti el, hogy bizonyos itteni körökben nagyképű fontossággal terjesztenek a jólétszükség hamis mezében tetszelgő urak hamis híreit. Vigasztalásul szolgálhat a következő észlelet: A Berliner Tageblatt augusztus 28-iki számában azt mondja: „Természetesen nincs hiány kőszá hírekben. Ujból beigazolást nyert Bismarck mondása, hogy sehol sem hazudnak annyit, mint háboruban, választáson és vadászaton. Persze sokkal szivesebben hiszik el a rosszat, mint a jót”. Megnyugvással konstatalható tehát, hogy ez a csunya betegség nem magyar speciálitás. — Tisza István.

— Adományok a sebesült katonáknak. Az aradi Vörös Kereszt üdítő-állomásának újában a következő adományok érkeztek: Kell Manó 10 korona, Adler Andor 20 korona, Ottenberg Vilmosné ravatalára szánt koszoru megváltása címen Fogassy Gyuláné (Borossesbes) 10 korona, V. nővérek 1 kis doboz tea, 100 db. cigaretta, 1 üveg konyak, özv. May Józsefné 1 üveg konyak, 1 üveg bor, negyed kg. csokoládé, 1 doboz kétszersült, Tonesz Aranka 1 doboz teasütemény, 1 üveg málnaszörp, 1 üveg ananászszörp, Polgár Edit és Elvira 400 darab cigaretta, 5 kg. cukor, Majorhoffer Lajosné 8 üveg bor, 1 kosár alma, Gyulányi Rezsóné 1 kg. kávé, negyed kg. tea, 1 üveg rum, Benedek Edit és Magda 200 cigaretta, 25 db. szivar, 2 üveg konyak, 2 üveg likör, ids. Medveczky Lajosné 1 üveg rum, 4 üveg befőtt, 1 doboz teasütemény. A közönség adakozásáért köszönetet mond és kéri a további adakozást a Vörös Kereszt nevében Hermann Gyuláné, Andrassy-tér 14. sz. I. em.

— Az aradi vörös kereszt második ápolónői tanfolyama. Az aradi vörös kereszt egyesület első önkéntes ápolónői tanfolyama, mint megirtuk, az elmúlt héten fejeződött be s 152-en tettek sikeres vizsgát, akik a vörös kereszt egyesület központjától, mint kiképzett ápolónők, diplomát és jelvényt kapnak. A kiképzett ápolónők a katonai csapatkórházakban és a vörös kereszt kisegítő kórházakban fognak majd szolgálatot tenni, ha megkezdődik a sebesült katonák Aradra való szállítása. Kiszámíthatatlan, hogy a hadjárat meddig fog tartani, ezért az aradi vörös kereszt egyesület újabb tanfolyamot szervez a kiképzett önkéntes ápolónők számának szaporítására. A második tanfolyam a jövő hét elején kezdődik s ennek a vezetését is Zimmermann Károly dr. igazgató főorvos vállalta magára. Munkájában azok az orvosok segítkeznek majd, akik az első tanfolyamon is részt vettek az oktatásban. Akik részt akarnak venni a második kurzuson, azok egyenesen a kórház irodájában jelentkezzenek felvételeire, lehetőleg naponta 10–11 óra között. A tanfolyamra csak azok járhatnak, akik erkölcsi szempontból nem esnek kifogás alá s az idejük megengedik, hogy a kurzust megszakítás nélkül hallgathassák végig.

— Elmarad a szeptemberi közgyűlés. Urbán Iván báró főispán értesítette Arad törvényhatósági bizottságának tagjait, hogy a szeptember havi rendes közgyűlést nem tartják meg.

— Aradra áthelyezett felsőbb leányiskolai tanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte Barkász Lajos máramaroszigeti állami felsőbb leányiskolai rendes tanárt jelenlegi minőségében az aradi állami felsőbb leányiskolához.

— A Weitzer waggongyár a bevonult tisztviselők és munkások családjáért. A Weitzer-féle gépgyár igazgatósága ma a gyárban hirdetményt tett közzé a gyár bevonult munkásainak családjainak segélyezése tárgyában. A gyár a bevonult hivatalnokok családjait szintén támogatásban részesíti, amennyiben egyelőre három hónapra teljes fizetésüket kapják. A munkásokkal az igazgatóság a következőket közli:

— Tudomásul adjuk, hogy igazgatóságunk határozata értelmében hadbevonult munkásaink családjai a vállalat részéről folyó évi szeptember hó 1-től kezdve következő módon lesznek segélyezve: Mindazon munkásoknál, akiknek családja állami segélyezésben részesül, ezen segélyezést a vállalat további rendelkezésig kiegészíti azon összegre, amelyet a hadba vonult munkás napi bére kitett. Ezen segély az állami segélyezésről szóló elismerő bizonylat alapján folyósítandó. Addig is, amíg ezen bizonylatok beszerezhetők lesznek, a jogosultaknak a nyereendő segélyre előlegek folyósíthatók. Felszólítjuk az érdekelteket, hogy az állam részéről nyújtandó segélyezés iránti lépéseket tegyék meg és ezen segélyezésről szerzett írásbeli elismerő bizonylatot a gyárvezetőségnek mutassák be.

A gyár igazgatóságának szép és nemes elhatározása kétségtelenül hatással lesz más iparvállalatokra is, hogy hasonló akcióra buzdítson és adjon példát.

— Diszshely a háboru halottjának. Szegedről jelentik: A Szegeden felállított Vöröskereszt kórházakba idáig — leginkább a szerbiai Szabács körül folyt ütközeteiből — ezernél több sebesültet szállítottak. A sebesültek közül a múlt héten meghalt az első: Frost Ferenc csehországi dahubai illetőségű, lieboviai születésű 24 éves közlegény, aki a hatodik gyalogezredben szolgált. Frostnak egy srappell belement a jobb felső karjába, vérmérgezést kapott, a karját amputálták, de már nem lehetett megmenteni, a cseh katona meghalt. Temetése szombaton délután nagy pompával történt: Szeged városa diszshelyet rendelt az első Szegeden elhunyt harcos halottjának, akit nagy pompával, katonai díszel kísérték örök nyugalóhelyére. Várhelyi József szegedi kanonok végezte a temetés egyházi részét és a gyászmenetben résztvevő nagy, őszintén gyászoló közönség virágokkal borította el a derék katona sírját.

— Letartóztatott szerb tanítónő. Joannovich Sándor temesvári kormánybiztos rendeltére tegnap Battonyán a csendőrség letartóztatta Lung Szavéta temesmegyei szerb tanítónőt, aki odahaza apjánál, Lung Péra battonyai lakosnál töltötte a vakációt. A fiatal tanítónőt már a balkáni háboru idején érte kellemetlenség, mert engedély nélkül gyűjtött a szerb vörös kereszt részére. Akkor kétszáz korona pénzbüntetésre ítélték el. Hogy most milyen váddal illetik, az nem tudható, mert a battonyai csendőrök a kormánybiztos távirati rendeltére jártak el. A tanítónő elfogatása meglehetősen izgalmas jelenetek között történt. Hozzátartozói kétségbeesve siránkoztak, a tanítónő azonban hidegvérűen azt kérte, hogy még négy szemközt beszélhessen apjával, amikor a csendőrök ezt nem engedték meg, a tanítónő így vett búcsút hozzátartozóitól:

— Ne sirjatok. Legfeljebb fölakasztanak, ha nem tudom bebizonyítani, hogy ártatlan vagyok.

— Koszorumegváltás. Néhai Ottenberg Vilmosné ravatalára szánt koszoru megváltás címen Seidner Sándor és Seidner Dezső Marosborsa 20–20 koronát adományoztak a Vörös Kereszt egyesületnek. 4820

— Értesítés. Kérem a tisztelt telefon előfizetőket, vegyék szives tudomásul, hogy Kovács István tűzifa fűrészelő vállalatnak 778. számú telefonja megszünt.

— Adományok a bevonultak hátramaradtainak. A polgármesteri hivatalba ma a következő adományok érkeztek: Az aradi nazarus egyesület küldöttsége jelent meg Varjassy Lajos polgármesternél és gyűjtésük fejében 150 koronát adtak át azzal a kijelentéssel, hogy vallásuk tiltja a fegyverfogást, amikor azonban a haza veszélyben van, ők tartszik magukat a dogmákon és szívesen a védelmére. Néhai Ottenberg Vilmosné koporsójára szánt koszoru megváltása fejében Goldschmidt Mihály 20 korona, Groszmann Jakab dr. és neje 20 korona, özv. Seidner Bernátné 20 koronát adakoztak. Továbbá: Dercsényi Etelka 10 korona, Makra Zoltán dr. 25 korona, Tanfy Ida 10 korona, Deutsch Andor és neje 100 korona, Cziráky Alajos 10 kor. Rudkovszky Ferenc réz- és fémáru gyári alkalmazottjai 27 korona, Schazstein Benjamin 5 korona, Mikosevits Iván 2 havi részlet 20 korona, Tolnai János és neje 100 korona, az aradi református nők gyűjtése 570 korona, az aradi pénzügyigazgatósági díjnokok 12 korona 2 havi részlet, Keresztes Arzén gyűjtése 8 korona és Ferch Odón gyűjtése 5 korona, Gööz Aranka 2 karika gyűrűt, N. N. arany karsattot és két aranygyűrűt ajándékozott.

— Ügyvédből — ideiglenes tanár. A háboru sok intézményhél okozott zavart azzal, hogy egymásután szőlították be a mozgósítási parancsok a tisztviselőket, hivatalnokokat, egyéb alkalmazottakat. Ez történt a battonyai polgári iskolában is, ahol valamennyi tanárt katonai szolgálatra vitték el. Az iskolaév szeptemberi megnyitása előtt alig van tanár a battonyai polgári iskolában, amelynek megnyitása így kétségessé vált. Végül mégis sikerült biztosítani az előadások megkezdését: Rafajlovics Milos dr. fiatal battonyai ügyvéd — aki aradi ügyvédjelölt korában Urbán Péter báró fiai mellett volt nevelő, tehát ért az oktatáshoz — önként vállalkozott arra, hogy a polgári iskolában előadásokat tart és tanárkodik mindaddig, amíg a háboru tart.

— Aradi katonák a beteg listán. A Vöröskereszt egyesület most adta ki második beteg és sebesült listáját, amelyből a következőket közöljük: Fehér Rudolf egyéves önkéntes 23. gyalogezred 3. század (Arad 1892) beteg, tartalékkórház Zombor, Linza János közlegény 33. gy. e. 8. sz. (Karánsesbes, 1889) beteg, tartalékkórház Versec, Lázár István közlegény 33. gy. e. 13. sz. (Világos, 1892) beteg, 1. sz. várkórház, Risano, Wank György közlegény 33. gy. e. 14. sz. (Párász, 1892) beteg 1. sz. várkórház Risano.

— Egy millió koronáért vásároltak lovakat Aradon a katonák. A katonaság által Aradon átvett lovak vételárát 1.119.295 korona összegben a honvédelmi és pénzügyminiszterek ma az aradi m. kir. adóhivatalnál (számpénztárnál) folyósították. Az aradi m. kir. adóhivatal az összeget a postatakarékpénztár útján nyomban kiutalta s így a jogosultak követeléseit 2–3 napon belül, közvetlenül a postatakarékpénztár fogja kifizetni.

— Tanuljon gépirást, gyorsírást, könyvitelt Engel keresk. szakiskolájában Lázár Vilmos, utca 2. Földes-palota mellett. Biztos megélhetési alap. Állásközvetítés díjtalan. Bevonultak családjainak engedmény.

— Értesítés. Több évi eredményes működés után, sikerült egy nyilvános jogu, négy osztályu elemi magániskolát létesíteni intelligens fiu- és leánygyermek számára. Cím: Kazinczy-u. 3. I. em. 4812.

— Balta Frigyes festőiskolája Deák Ferenc-utca 40a, szeptember 1-én megnyílik. Jelentkezések délelőtti 11–12. 4761

TANÜGY.

(—) Az aradi városi zeneiskolában (a kulturpalota) folyó év szeptember hó 1-én kezdődnek délután 3–5-ig a beiratások. Beiratás 10 korona, tandíj 60 korona. Arad, 1914. augusztus hó 25. Krispin József igazgató 4748.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Többeknek. Az utóbbi időben többször fordultak hozzánk t. előfizetőink assal a panasszal, hogy az Aradi Közlönyt több vonalon csak elkésve kapják kézhez. A vasúti vonalaknak katonai szállításra való igénybe vétele folytán a lapoknak rendszer időben való kézbesítése lehetetlen volt. Most a vasúti közlekedés fokozatosan visszanyeri rendszer képét s a postavonatok nemsokára rendszer időben viszik az Aradi Közlönyt t. előfizetőinknek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az Aradmegyei takarékpénztár 4 $\frac{1}{2}$ %-os zálogleveleinek XX. sorsolása. Az Aradmegyei takarékpénztár 4 $\frac{1}{2}$ %-os zálogleveleinek 1914. évi augusztus hó 28-án kir. közjegyző és az intézeti felügyelő-bizottság jelenlétében megtartott huszadik sorsolása alkalmával a következő számok huzattak ki:

1 db. á 10.000.— korona.

szám: 134.

5 db. á 5.000.— korona.

szám: 44, 151, 212, 217, 358.

16 db. á 1.000.— korona.

szám: 315, 384, 391, 393, 402, 417, 422, 423, 456, 458, 466, 475, 481, 486, 490, 526.

15 db. á 200.— korona.

szám: 78, 128, 174, 175, 202, 372, 380, 496, 516, 518, 726, 730, 744, 748, 789.

10 db. á 100.— korona.

szám: 19, 156, 199, 219, 228, 230, 247, 254, 263, 275.

A kisorsolt 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevelek összege 55.000.— korona.

Ezen kisorsolt záloglevelek 1915. március 1-től kezdve a zálogleveleknek szelvényeivel együtt való visszaszolgáltatása ellenében teljes értékben beváltatnak:

Aradon: az intézet pénztáránál;

Budapestben: a „Hermes” magyar általános váltóüzlet r. t., és a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepénél;

Bécsben: a Wiener Bank-Vereinél és ennek I., II., III., IV., VI., VII., VIII., IX., X., XV., XVII., XIX., és XX. kerületi letéti pénztárai, valamint ezen intézet fiókjainál;

Aussigban, Bielitz-Bialában, Bozenban, Brünneben, Budweisban, Czernowitzban, Grácban, Innsbruckban, Karlsbadban, Klagenfurtban, Krakkóban, Lembergben, Meranban, Pilsenben, Prágában, Teplitzben, Wiener-Neustadtban és Zágrábban.

A korábbi huzások alkalmával kisorolt címletek közül ezideig beváltásra nem kerültek: á 1000.— korona.

szám: 1168.

á 100.— korona.

szám: 196, 216, 223.

meylek a fent megjelölt fizetési helyek bármelyikén beváltatnak.

A kisorsolt és beváltásra nem került záloglevelek hat hóval az esedékesség után az igazgatóság által megállapított 3 $\frac{1}{2}$ % kamatlábon — a törvényes 10%-os tőkekamatadó levonásával — a záloglevél-tulajdonos javára tovább kamatoztatnak.

Arad, 1914. augusztus hó 28-án.

4788

Aradmegyei takarékpénztár.

Felélő szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

Aradi Közlöny

a harctérre vonultaknak.

A tábori posta útján az Aradi Közlöny eljuttatható a hadba vonultak kezeihez. A lap küldése a következőképp történik:

Bevonult vidéki előfizetők
vagy rokonaik,

vagy a bevonultak ismerősei

megrendelik a lapot, úgy mint eddig, az előfizetési díjat postautalványon küldik be.

Aradról bevonult előfizetők

kiadóhivatalunkban az előfizetési díjat hozzátartozóik által küldik be.

A díjak a megrendelésnél előző fizetendők és a tábori postai szállításon is

Egy óra két korona 40 fillér.

Negyedévenként hét korona.

Cimzés.

Pontos cím bemondását kérjük. Név és rang mellett szükséges az ezred, a század, az üteg stb. megjelölése és feltétlenül kell a tábori posta száma.

Szeptemberi előfizetés megújítását kérjük azonnal eszközölni.

Hátralék megfizetését kérjük.

A háboru miatt a postai pénzforgalom késedelmes és ezért az előfizetési díjak is későn érkeznek. Csak az számíthat a lap akadálytalan küldésére, aki előfizetését posta fordultával megújítja.

NYILTTER.*

STERN IGNÁTNÉ

szül. Silberstein Jozefa

75 éves korában augusztus 30-án hirtelen elhunyt. Férje, gyermekei és unokái gyászolják. Temetése szeptember 1-én d. e. 10 órakor lesz. 4823

Gyászjelentést a család nem ad ki.

URÁNIA

- Kedden és szerdán

Opera - est.

I. Sevillai borbély.

és II. Mignon románca.

Katonazene kíséret.

* Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.

Értesítés!

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy, bár mindketten katonai szolgálatra bevonultunk, kellőképp gondoskodtunk arról, miszerint megbizottunk által a mélyen tisztelt vevőink, úgy mint eddig, a jövőben is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesüljenek.

Magunkat a t. vevőközönség jóakarátába ajánlván, vagyunk

kiváló tisztelettel

Meisl és Adler

uri divat-, kalap- és fehérnemű-kereskedők
Arad, Andrassy-tér 14. 4818

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek fokozottab erővel léphetnek fel, mint más évszakokban, mielőtt is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legjobb fertőtlenítő-szere a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 80 fillérért minden gyógyszer-tárban és drogériában kapható. Hatása gyors és biztos, miért is az összes orvosok beteg-ágyak fertőtlenítésére, antiszeptikus kötözéseknél (sebekre és daganatokra), kéz- és arcmosásra és ragályok elhárítására, nőknek altesti irrigációra, stb. mindenkor ajánlják.

Lysoform-szappan

finom, gyöngy pipera szappan 1% lysoformot tartalmaz és antiszeptikus hatású. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, még csecsemőknek is; szépíti, megpuhítja és illatosítja a bőrt. Egy kisérett s On a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Darabja 1 korona.

Fodormenta Lysoform

erősen antiszeptikus hatású szájviz. Szájbüzt rögtön és nyomtalanul eltüntet és a fogakat konzerválja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízbe. Eredeti üvege 1 korona 60 fillér.

Az összes Lysoform készítmények kaphatók minden gyógyszer-tárban, drogériában és újabban a jobb fűszerkereskedésekben is. Kívánatra bárkinél ingyen és bérmentve megküldjük az Egészség és fertőtlenítés című érdekes könyvet.

Ahol Lysoform nem volna kapható, oda közvetlen is küldünk 6 korona előzetes beküldése esetén 3 üveg Lysoformot, 2 db. szappant és 1 üveg szájvizet. 4821

Dr. Keleti és Murányi

vegyészeti gyára Ujpesten.

Ponyvát, zsákot, zsineget, gazdasági kötélárut, pokrócot, szalmaszákokat legjobban és legolcsóbban szerezheti be az Erdélyi és Bácskai iparú-raktár **Reich B. Károly Fia és Társa cégnél** Telefon 649. Arad, Andrassy-tér 6. szám. (Verbos-ház.) Telefon 649. 4318

Magánjáró után akasztható
ötvasu

e k e

használt, de teljesen kija-
vitott állapotban, olcsón

eladó.

Megtekinthető a MÁV. Gép-
gyár Vezérügynökségének
fiókjánál Nagyváradon. 4801

Veszek

Legmagasabb árban
aranyat,
ezüstöt, gyémánt- és bri-
liánt ékszertárgyakat

Deutsch Izidor

Ékszerész
Weitzer J.-utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2038

**Üzlet- és műhely-
áthelyezés!**

A nagyérdemű közönség szives
tudomására adom, hogy a Hunyadi-
utca 3. szám alatt volt

férfi- női és gyermekcipő
raktáramat és műhelyemet
Weitzer János-utca sarkán
(volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben
helyeztem át. Üzletem teljesen meg
van nagyobbítva s állandóan saját
műhelyemben készült elismert leg-
jobb minőségű cipők kaphatók
jutányos árért. Megrendelések és
javítások pontosan elkészülnek.

További szives pártfogást kér:

GARA MIKLÓS.

Szülők figyelmébe!

Van szerencsénk a n. t. szülő-
ket értesíteni, hogy azon esetben
is, ha az iskolák szeptember ha-
vában meg nem nyílnának, az in-
tézeti működését megkezdi. A ta-
nulók rendszeresen taníttatnak és
amint az iskolák megnyílnak, ki-
vánságra mint rendszeres tanulók be-
irattatnak vagy mint magánta-
nulók levizsgáztatnak,

hogy évüket el ne veszítsék.

Az intézetben benlakó gyerme-
kek gondos nevelés és ellátásban
részesülnek de mint bejáró ma-
gántanulók is felvétetnek, esetleg
2 osztályt is végezhetnek. Pros-
pektust készséggel küld 4611

Izr. fiuinternátus, Arad.

**Kereskedők
figyelmébe!**

Gyári jegyzés szerint
fedezheti csokoládé és
cukorka szükségletét.

Raktáron vannak:

Kugler-, Heller-, Fürth-
és Manner-árak. 4347

Gábor Miklós
ARAD, ANDRASSY-TER
18. SZ. Salacz-utcai rész.
TELEFON: 1059.

Ócska

látesőveket
a legmagasabb
árban vesz ::
Losonczy Lajos
órász és ékszerész Arad, Szabad-
ság-tér 1. 4807

**Költözők
figyelmébe!**

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényha-
tósági bizottságának t. tagjait
értesítem, hogy folyó évi szeptem-
ber hónapban a rendes közgyűlés
megtartatni nem fog.

Arad, 1914. augusztus hó 31.

Urbán Iván s. k.
főispán.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Figyelmeztetés!

Miután az

„Aradi Ibolya Crème“-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű
hölgyközönséget a félrevezetéstől megóvjam, az

„Ibolya Crème“

elnevezéshez a „DORE“ szót is csatoltam.—
Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya
Crémet vásárolni, melyen az

„Ibolya Doré Crème“

felírás látható. Ara 1 tégelynek
1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában Arad, Andrassy tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula, Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring
Lajos és Wojtek Kálmán urak gyógyszertárába, valamint Wojtek és Weisz,
Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogeriájában. 10

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle beteg-
ségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgörcs, a lép-
fene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintke-
zésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket
okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában
haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük.
Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy
az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye
tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket,
arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre**
szappannal vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tani-
tókknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok,
kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé
teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések
ellen megóvjá. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára ARAD.
Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Telefon 987.

987. Telefon

Aradi kőszén és kokszt forgalmi vállalat.

Tisztelettel értesítjük a t. fogyasztó közönséget, hogy a téli szükséglet
beszerzése céljából ajánlunk

I-ső rendű Zaberzei dió I. koksztot
I-ső rendű Porosz salon fűtő kőszén
I-ső rendű Vasaló faszenet,

Raktárunkból **Csernoviás Péter-utca 24.**
szám alatt átvéve.

Miután nagyobb mennyiség áll rendelkezésünkre. Uradalmakat és ki-
sebb ipartelepeket is kielégítünk addig, a míg a vasuti forgalom helyre áll.
Ajánlatosnak tartjuk, ha már most biztosítja téli szükségletét, mert
előre láthatólag később nehézségekbe fog ütközni. 501

Figyelem kereskedők!

Telefon 969.

Kérjen árajánlatot.

2647

50%-ot takarít meg, ha cipőkrém rendelmenyét**Fedóra cipőkrémgyárból szerzi be. Arad, Árpád-tér 3. szám.****Apró hirdetések.****LEVELEZÉS.****"Szalmaösvég"**

Kérünk még 40 fillért beküldeni.

OKTATÁS.

Polgári, gimnáziumi és reáliskolai magántanulók biztos sikerrel előkészülhetnek, vidékiek teljes ellátást nyerhetnek az I. sz. Internátusban Arad, Chorin Aron-u. 1. sz. 4785

Kereskedelmi szakoktás.

Két év óta sikeresen működő intézetben, melyben felnőttek, írók részére könyvelés, gép- és helyesírásban, gyorsírásban, valamint minden irodai munkákban alapos, komoly kiképzést nyernek, az őszi tanfolyamok most veszik kezdetüket. Belratkozás mindennap. Díjtalan állásközvetítés. Bevontak családtagjainak engedmény. Engel keresk. szaktanfolyama. Lázár Vilmos-u. 2. Földes palota mellett. 4849

KIADÓ LAKÁS.

Batthyány-u. 29. számú házban II. emeleti modern 2 szobás lakás fürdőszobával azonnal kiadó. 4808

3 szoba

előszobás ucai szép ur lakás 610 koronáért azonnal esetleg nov. 1-re kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4805

Kiadó lakás:

Három ucai szoba, fürdőszoba, konyha sibi november 1-től kiadó, Vécsey-u. 8. sz. 4810

Ucai 2 szobás lakás

fürdőszobával kiadó, esetleg butorozva. Péter-u. 2/c a szerb templomnál. 4816

Kiadó lakás.

Andrássy-tér 25 sz. házban (Neuman palota) egy 4 szobából álló II. emeleti ucai lakás november 1-re kiadó. Bővebbet Neuman Testvérek városi irodájában. 4821

Szép kényelmes

szobák új berendezéssel K 150 fillérről kezdve kaphatók havi bérlet 20-30 korona. Fekete sas szálló Bockó-u. 5. 4814

2 szép

nagy szoba, egy ucai és egy udvari, butorozva, vagy anélkül, Október 1-től kiadó Perényi-utca 6/l. szám. 4817

Egy butorozott szoba

konyha és éléskamrával együtt azonnal kiadó. Bővebbet Kápolna-utca 8. 4780

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnalra kiadó. Értekezni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

ELLÁTÁS.**Iskolás**

gyermekeket izralitákat is. Idel tanévre, teljes ellátásba veszek. Pollák Damjanich utca 5. 4813

Nyugalmasított

I. sz. tanító, jobb házból, vallás-külömbőség nélkül, 2-8 gimnáziumi reál, kereskedelmi, polgári vagy elemi iskolai tanuló tanulmányi felügyelet és segítség mellett teljes ellátásba fel vesz. Házhoz járva főntéskben valamint a német nyelvben 1-2 magánórát is vállal. Lakás: Aradon, Tótköly Imre-utca, 11 sz. II. udvar. 4800

ALKALMAZÁST NYER.**Tanuló**

felvétetik Kerpel Izsó könyvkereskedésében, Aradon. 4815

Azonnali belépésre

keresek egy románul is beszélő, fűszerszakmában teljesen jártas kereskedő segédet. Kugel Sándor, Brád, Hunyad m. 4766

Élelmiszer üzlet

vezetésére akár fix, akár bizományi átvétel mellett, azonnalra keresek megbítható, némi ovadékkal rendelkező nőt. Cím posta fiók 163, Arad. 4781

ALKALMAZÁST KERES.**Jó bizonyítványokkal**

rendelkező egyén házmester, kapus vagy ehhez hasonló állást keres. Cím a kiadóhivatalba. 4802

Ügyes varrónő

házakhoz ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 4804

Könyvelő

28 éves, ref. vallású, 4 éves pénzügyintézet gyakorlatlaltal, jó bizonyítványokkal megfelelő állást keres. Jelenleg mint elbocsátott katona állás nélkül vagyok (egyéves önkéntes.) Címem: Pálfi (työgy, Kisjenő-Erdőhegy. 4799

Egy egészséges nő

szoptatós dadának ajánlkozik. Cím Renner Károlyné Simánd. 4811

VÉTEL ÉS ELADÁS.**Veszek**

jó vadászfegyvert hozzávalókkal. Cím a kiadóhivatalban. 4809

Veszek

uraktól levelet férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bucdát a legmagasabb árban. Bieler Ignácz, Szent-Pál-u. 12. 4699

Egyfogatú

féderes kocsi megvételre kereset. Hászinger-u. 6. 4764

KÜLÖNFÉLE.**Bármilyen**

bádigos és vízvezeték munkát készít. Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2901

India fogcsappék

a legmagasabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszerüzemre és vegyészeti laboratóriumára Aradon. Japtes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány utcai gyógyszerüzemében.

Emeljű

gyomor elixír. Emésztési zavarok, éhvégénytelenség, felhúvódás, gyomorégés, émelygés, hányás, hányinger, exedűs, gyomorgörögés, székrekedés, hányingyosság, bélférges (güiszták) bélbacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona. Raktárak Hehs Vilmos gyógyszerüzemre Aradon, Batthyány-utca és gutori Földes Kelemen gyógyszerüzemre Aradon, Deák Ferenc-utca. 5180

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz. Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűs vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával. Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-tőzsdében. 2171

„Matteine“

poroska- és molyirtó vállalat Arad, Taba di Károly utca 1. sz. Telefon 10-43. (Tulajdonos: Fischer)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását esekőly óvi bórort. — Poroskák és ezek petőinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolíthatik el s így az irási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz. 3561

Erdély**gyöngye****az Előpataki****ásványviz, el-****ösmert legjobb****üdítő és gyógyító ital.****Főraktár:****Eles Arminnál,****Aradon,**

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes „ 36 „

